

Ikt. sz.: MGB/6-3/2014.

MGB-2/2014. sz. ülés
(MGB-2/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottságának**
2014. július 10-én, csütörtökön, 14 óra 05 perckor
az Országgyűlés Irodaháza I. emelet III. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirendi pontok sorrendjének módosítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Albizottságok létrehozása</i>	5
<i>Egyebek</i>	7
<i>Kis Miklós Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár meghallgatása</i>	9
<i>Lázár János tájékoztatója</i>	9
<i>Kis Miklós Zsolt tájékoztatója</i>	14
<i>Zsigmondné dr. Vitályos Eszter Zsuzsanna hozzászólása</i>	18
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	19
<i>Lázár János válaszai</i>	26
<i>Kis Miklós Zsolt válaszai</i>	33
<i>Újabb hozzászólások és arra adott válaszok</i>	36
<i>Elnöki zárszó</i>	46

Napirendi javaslat

1. Kis Miklós Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár meghallgatása
Meghallgatásra meghívott: Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter
2. Albizottságok létrehozása
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Font Sándor** (Fidesz), a bizottság elnöke
Horváth István (Fidesz), a bizottság alelnöke

Farkas Sándor (Fidesz), a bizottság alelnöke
Harangozó Gábor István (MSZP), a bizottság alelnöke
Magyar Zoltán (Jobbik), a bizottság alelnöke
Gyórfy Balázs (Fidesz)
Pócs János (Fidesz)
Vantara Gyula (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Dr. Legény Zsolt (MSZP)
Kónya Péter (független)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter
Kis Miklós Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár
(Miniszterelnökség)
Zsigmondné dr. Vitályos Eszter európai uniós fejlesztésekért
felelős államtitkár (Miniszterelnökség)

Megjelentek

Dányi Gábor helyettes államtitkár (Miniszterelnökség)
Jakab István (Fidesz), az Országgyűlés alelnöke

(Az ülés kezdetének időpontja: 14 óra 05 perc)

Elnöki bevezető, a napirendi pontok sorrendjének módosítása, a napirend elfogadása

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Elkezdjük a bizottsági ülést. Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait, köszöntöm a munkánkat segítő tisztviselőket, köszöntöm mindazokat, akik figyelemmel kísérik bizottságunk nyílt ülését.

A napirendi pontok ismertetése és az azokról való döntés előtt a bizottságot szeretném tájékoztatni, hogy a parlament döntése értelmében tagcserére került sor. Miután dr. Nagy István államtitkári beosztásba került kinevezésre a Földművelésügyi Minisztériumhoz, az ő megüresedett bizottsági helyére Vantara Gyulát jelölte a Fidesz-frakció, és meg is szavazta a parlament. Köszöntöm Vantara Gyulát. Sok sikert kívánok a bizottsági munkához! *(Vantara Gyula: Köszönöm.)* Gyula eddig nem volt tagja a bizottságunknak, úgyhogy egy új, de mondhatnám azt, hogy régi terepen mozog, hiszen Békés megyének, az egyik komoly agrár megyének az egyéni országgyűlési képviselője.

Az alelnöki hely is megüresedett - Nagy Istvánról beszélek. A parlament döntése értelmében és a Fidesz előterjesztése értelmében Farkas Sándor tölti be ezt az alelnöki helyet. A sorrendiség tekintetében az alelnökökről szavaznunk kell. Ezt az „egyebekben” teszem majd meg, hiszen még a napirendi pontokat nem nyitottam meg, csak a bejelentéseket tettem meg.

A napirend tervezetére térnék rá. Írásban minden képviselőtársamnak kiküldtük a tervezetet. Már most rögtön kezdeményezek napirend-módosítást - csak cserét -, mert az albizottságok létrehozásának napirendi pontját javaslom első napirendi pontként. Miniszter úr és Kis Miklós államtitkár úr jelezték, hogy várhatóan fél háromra fognak ideérni, és ezért a napirendi pontok cseréjét javaslom.

Kérdezem, hogy ki az, aki további kérdést, észrevételt, javaslatot tesz a napirendi pontokhoz. *(Senki sem jelentkezik.)* Ha nincs ilyen, akkor először kérdezem, hogy ki az, aki egyetért a napirendi pontok cseréjével az első és a második pontok esetében. Aki igen, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag így döntöttünk.

Az így módosított napirendről kérdezem a bizottságot, hogy ki az, aki elfogadja azt. Aki egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangú. Ezek szerint fogunk haladni.

Albizottságok létrehozása

Tehát az első napirendi pont az albizottságok létrehozása. Kértem a titkárságot, hogy tájékoztatásképpen küldje ki az ellenzéki képviselőtársaimnak is, hiszen elnöki javaslatot teszek, tettem az albizottságok létrehozására, és ezt azért kértem, hogy az ellenzék, miután több párt képviselőjében, független képviselőjében van jelen, próbálja meg a javasolt helyek feltöltését. Tehát ne itt szembesüljenek azzal, hogy milyen albizottságok is léteznek majd.

Az első ülésünkön az úgynevezett Ellenőrző albizottságról döntöttünk. Itt a kormányoldali képviselő Győrffy Balázs, Pócs János, Vantara Gyula és Földi László tagok személyére tesz javaslatot. Három további tag kellene még az ellenzék részéről, de egyben egy elnöki jelölést is kérünk majd az Ellenőrző

albizottság elnöki pozíciójára, hiszen az ellenzéknek javasoltuk, hogy ők töltsék be.

A Kertészeti albizottságra teszek javaslatot. A továbbiakban már háromtagú albizottságokat indítványozok. Kaptam jelzést, hogy az Állattenyésztési albizottságnál esetleg módosulás legyen, de jelzem, hogy általánosan háromtagú albizottságokra teszek javaslatot, és ez azt jelenti, hogy a kétharmad-egyharmad arányt tartva, két tag a kormányoldal képviselője, egy pedig az ellenzék képviselője legyen minden egyes albizottságban. Az albizottságok vezetésénél a kormányoldali képviselőkre teszek javaslatot.

Kertészeti albizottság: Farkas Sándor, aki elnökként szeretné vinni ezt - ő vitte az előző ciklusban is a Kertészeti albizottságot -, és tagként javasolnánk Pócs Jánost. A két fideszes képviselőt tehát. Tehát Farkas Sándort elnökként, Pócs Jánost tagként.

Erdészeti albizottság: Győrffy Balázusra teszek javaslatot, hogy elnökként vigye ezt az albizottságot, tagként Földi László KDNP-s képviselő foglal még helyet a kormányoldal részéről.

Szőlő-, bor-, pálinka-albizottság: elnökként magam szeretném vinni ezt az albizottságot, és Horváth István alelnök úr lenne a másik kormányoldali tag.

Állattenyésztési albizottság: Horváth István alelnök úrra teszek javaslatot, hogy elnökként vigye az albizottság vezetését, tagként Farkas Sándort fogjuk javasolni ebbe az albizottságba.

Most megnyitom a vitát az előterjesztés előtt. Parancsoljatok! *(Harangozó Gábor István jelentkezik.)* Tessék!

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Az ellenzék is tartott egyeztetést az albizottságok ügyében, és ez alapján az Ellenőrző albizottságba tagnak Magyar Zoltánt és Harangozó Gábort, elnökként Legény Zsoltot javasoljuk; a Szőlő-, bor-, pálinka-albizottságba Kónya Pétert - ugye, Péter, jól mondom? *(Kónya Péter: Igen.)* -, az Erdészeti albizottságba Legény Zsoltot. Az Állattenyésztési albizottságban lenne arra igény, hogy ha felállhatna nagyobb létszámú bizottság, akkor mind Magyar Zoltán, mind pedig jómagam szeretnénk ennek az albizottságnak a munkájában részt venni. Egyéb esetben, illetve ettől függetlenül is a Kertészeti albizottság munkájában én vennék részt.

ELNÖK: További hozzászólás van-e? *(Dr. Legény Zsolt: Egyeztetett álláspont.)* Nekünk az a problémánk - mint szóban neked, alelnök úr, jeleztem is -, hogy a 11 tagú bizottsági létszám eleve korlátos mozgásteret ad arra, hogy hány tagúak legyenek az albizottságok, miközben tartjuk be a kétharmad-egyharmados arányt. Ha az Állattenyésztési albizottságba az ellenzék még egy tagja be szeretne kerülni, ez azt jelenti, hogy nekünk még kettő tagot kell ide delegálnunk. Én most nem osztottam ki magunk között, hogy már ki hány albizottságban van, de mindjárt csinálunk egy ilyen kimutatást, és annak függvényében, hogy a bizottsági tagjaink további feladatot vállalnak-e az albizottságokban, tudom csak ezt szavazásra fölterjeszteni. *(Dr. Legény Zsolt jelentkezik.)* Legény Zsolt!

DR. LEGÉNY ZSOLT (MSZP): Csupán csak javaslat, elnök úr. Ha az Állattenyésztési albizottságba a kettő kormánypárti és kettő ellenzéki mellé egy kormánypártit delegálnak, akkor már így is, úgy is megvan a többség,

egyébként pedig alapjában véve szavazategyenlőségnél az elnök szavazata dönt, tehát mivel úgymint Horváth képviselő úr vezeti az Állattenyésztési albizottságot, nem hiszem, hogy ebből nagy probléma lenne, de természetesen értem a kétharmad-egyharmados igény megfogalmazását. Ezt csupán, mondjuk úgy, hogy technikai javaslatként szándékoztam mondani.

ELNÖK: Értem. Öt perc tárgyalási szünetet rendelék el. *(Rövid szünet.)*

Próbáljuk megoldani az ellenzéknek ezt az aktivitását az Állattenyésztési albizottságba, és Vantara Gyulát, aki egyébként is szeretett volna ebbe az albizottságba bekerülni, fogjuk még javasolni, és akkor 3:2 lesz a kormányoldal-ellenzék aránya ebben az albizottságban. Tehát Vantara Gyula lesz még az Állattenyésztési albizottság kormányoldali tagja, és az ellenzék részéről Magyar Zoltán és Harangozó Gábor, ha jól írtam le. *(Közbeszólások az ellenzéki képviselők részéről: Igen. - Köszönjük szépen.)*

Tehát így összeállt az albizottsági szerkezet. Elméletileg az albizottságok a döntésünk után elkezdhetik a munkájukat. Arra kérném a most döntéssel megválasztott elnököket és tagokat, de különösen az elnököt, mert ő felel az összehívásért és minden egyéb kérdésért, hogy mielőtt ezt megtenné, ha nyáron tenné meg, a titkársággal feltétlen vegye fel a kapcsolatot, hiszen itt munkarend, szabadságolás és minden egyéb tekintetében legyenek szívesek egyeztetni, hogy a titkárság rendelkezésükre álljon, és ne kényszerítsük őket a szabadságuk megszakítására, mert azzal nem értenék egyet. Én úgy egyeztem meg a munkatársakkal, hogy egy kötött és folytatódó időszakban lesznek szabadságon. Tehát ezt kérném szépen.

Miután az egyeztetést itt lefolytattuk, kérdezem a bizottság tagjait, hogy ki az, aki egyetért ezzel az öt albizottsággal ilyen elnöki és tagsági tartalommal. Aki ezzel egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen, egyhangúlag így döntöttünk. Ezt a napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Mivel még rengeteg időnk van fél háromig, engedjék meg, hogy megragadjam az alkalmat, és elmondjam, hogy a Földművelésügyi Minisztérium, de még előző időszakában a Vidékfejlesztési Minisztérium - mert egyik könyv akkor készült - elkészítette a Borkiválóságok és a Pálinkakiválóságok könyvét. Tessenek forgatni, mert elég komoly előkészület, minősítés és válogatás után kerülhettek be ide valakik, akik versenyzőként vagy megszólítottként bemutatták a termékeiket, és a zsűri ezt minősítette. Az, hogy bekerülhetett, már önmagában egy elég komoly rang, de aki majd végigolvassa, látja, hogy 3-5 csillaggal jelzi az adott borra a bizottság, hogy őszerintük az milyen minőséget, pozíciót jelent. Én szakmai körökben már megpróbáltam jó néhány alkalommal továbbadni ezt a könyvet, és nagy az érdeklődés iránta. Úgy érzem, dr. Kiss Eliza irányításával, vezetésével egy olyan új kiadvány került a hétköznapi emberek kezébe, hogy pártatlanul és mégis jól tájékozódva tudnak iránymutatást kapni a magyar borvidékek és azon belül az egyes termelők elmúlt egy-két éves bortermésének és forgalomba hozott termékeiknek a pozíciójáról.

A Borkiválóságok könyvének a kistestvére a Pálinkakiválóságok könyve. Néhány hónappal ezelőtt történt meg ugyanilyen minősítési logika alapján a pálinkafőzdek és az ő termékeik minősítése és rövid bemutatása is, tehát egy nagyon ügyes, rövid kis bemutatást is lehet látni az egyes pálinkafőzdekről, ugyanúgy természetesen a borászatokról is. Nagy szeretettel

elvileg minden bizottsági tagunknak adtunk egy ilyen hármast kötetet, most vált teljessé.

(Farkas Sándor jelzi, hogy szólni kíván.) Farkas Sándor! *(Farkas Sándor: Más témában szabad szólni?)*

Akkor megnyitom az „egyebek” napirendi pontot - még egyszer megnyitom -, és engedj meg, alelnök úr, hogy még megtegyem azt a javaslatomat, amely arról szól, hogy Farkas Sándort a második helyen szeretném helyettesítőmnek. Első helyen Horváth István van, de sorrendiséget kell megállapítani az új házszabály szerint. Magyarul: Nagy István helyére szeretném, behozni ugyanabba a pozícióba Farkas Sándort.

Előterjesztésemet ezzel megteszem. Erről nem tudunk vitát lefolytatni, ezért csak szavazásra teszem fel a kérdést. Ki az, aki egyetért a sorrendi jelöléssel? Aki igen, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen, ennyit akartam az „egyebekben”.

Farkas Sándor!

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! 1998 őszén a parlament Mezőgazdasági bizottsága egy kihelyezett ülést tartott Fábiansebestyénben, Torgyán József akkori miniszter úrral az agrárbéke vonatkozásában, és szeretném egy más témában, a Kinizsi agrár napok keretében a bizottságot vendégül látni szeptember 18-án vagy 19-én - ez egy csütörtöki vagy pénteki nap. A pontosítást részben a miniszter úr vagy a miniszterelnök úr programjához kell igazítanom, úgyhogy szeretném, ha egy közös programon tudnánk bizottsági szinten részt venni.

Ezt majd még egyeztetnünk kell, de ez most a legfrissebb információ, mondhatnám, félórás. Ezért nem volt időm, elnök úr, egyeztetni veled. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük a meghívást. Az elmúlt négy évben óvatosak voltunk a kihelyezett ülésekkel, mert lecsökkent a látogatottsági igény a bizottsági tagok részéről, amikor ilyenekkel próbálkoztunk, de ez egy olyan hely, ahova érdemes elmenni. Tehát ennek van vonzása is, úgyhogy megpróbáljuk beiktatni. Nem tudjuk a parlament őszi ülésének kezdeti lépéseit. Tartok tőle, hogy azon a héten lesz az első parlamenti ülés. Bízunk benne, hogy ez a szokásoknak megfelelően hétfőn, kedden, esetleg a szerdai napon lebonyolításra kerül majd. De kérem majd a titkárságot, hogy ezt iktassuk be, és ha látjuk a parlament ülésének a kezdetét, akkor, ha nincs akadálya, indítsuk meg. Lehet, hogy ez lesz az első bizottsági ülésünk, bár esetleg az azt megelőző héten is megtarthatjuk, ha olyan döntési helyzetünk van, amiről nekünk kell döntenünk.

Az „egyebekben” nekem nincs más bejelentésem. Nyáron nem tervezem bizottsági ülés összehívását. Ha bárki ezt rajtam kívül szeretné tenni, akkor a formalitásoknak megfelelően, pontosan nem is tudom megmondani, hogy hány aláírás ellenében ezt ugye bárki megteheti, de nem tervezünk, nincs ilyen indíttatás, hacsak valami rendkívüli esemény nem jön közbe.

Az „egyebekben” mást nem szeretnék jelezni. Amíg a meghívott vendégeink megérkeznek, szünetet rendelék el.

(Szünet: 14.24-14.41)

Kis Miklós Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár meghallgatása

ELNÖK: Folytatnánk a bizottság ülését. Szeretettel köszöntöm Lázár János Miniszterelnökséget vezető minisztert és Kis Miklós Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkárt. A napirendi pont keretében - úgy beszéltük meg személyesen az érintettekkel -, miután kinevezésre került Kis Miklós Zsolt, szeretne bemutatkozni, mi lehetőséget biztosítunk az ő meghallgatására a bizottság részéről, és miniszter úr jelezte, hogy szeretne ezen a bemutatkozáson, meghallgatáson itt lenni.

Először is szeretném megkérdezni, hogy mennyi idő áll rendelkezésünkre, mert az mindenkit korlátoz utána, hogy bő lére eresszék-e esetleg az előadást az előterjesztők vagy netán a kérdezők, a bizottsági tagok részéről. Van-e ilyen időkorlátunk?

LÁZÁR JÁNOS, a Miniszterelnökséget vezető miniszter: Igen tisztelt Elnök Úr! Először is szeretném megköszönni a lehetőséget a találkozásra. Ahogy azt a miniszterjelölti meghallgatáson jeleztem, bármikor és bármilyen időtartamban készen állunk arra, hogy a bizottságot tájékoztassuk, illetve, hogy az önök kérdéseire érdemben válaszoljunk. A végrehajtó hatalomnak, kollegáimnak korlátlan az ideje, tehát alkalmazkodunk a bizottság elképzeléseihez, illetve kérdéseihez.

Ha elnök úr számára javaslatot tehetek, illetve, ha kérhetem, én nagyon röviden szeretnék szólni a struktúra kialakításáról, amit érintettem a miniszterjelölti bemutatkozásban is, és utána szeretném átadni a szót az államtitkár úrnak, illetve államtitkár asszonynak, annak érdekében, hogy önöket tájékoztassák, majd mindannyian állunk az önök rendelkezésére.

ELNÖK: Rendben. Tehát kifulladásig, ha jól értettem ezt az időkeretet. *(Lázár János: Szó szerint.)* Köszönöm szépen. Akkor meg is adom a szót a miniszter úrnak. Parancsoljon!

Lázár János tájékoztatója

LÁZÁR JÁNOS, a Miniszterelnökséget vezető miniszter: Nos, amiért én elnök úrnak jeleztem, hogy nagyon szívesen fogadjuk a meghívást a bizottság ülésére, az az volt, hogy amikor a miniszterjelölti meghallgatás alkalmával a bizottság megtisztelt azzal, hogy alapos kérdésekkel, problémafölvetésekkel jelezte a kiemelt figyelmet és érdeklődést a téma iránt, akkor jeleztem azt, hogy a Miniszterelnökség mint minisztérium fölállítása kapcsán különös figyelemmel fogunk eljárni a 2014-es és az azt követő hét esztendőre vonatkozó európai uniós időszakot illetően.

Ez most a következők szerint alakult. Egyrészt a Miniszterelnökségen létrejött az európai uniós fejlesztésekkel foglalkozó államtitkárság. Ennek az irányítására miniszterelnök úr javaslatára a köztársasági elnök úr Vitályos Eszter államtitkár asszonyt nevezte ki, aki az agrárfejlesztési és a vidékfejlesztési forrásokon kívül minden forrás fölött tulajdonképpen diszponál, illetve az ő hivatala koordinálja azt a munkát, amelyet a jelenlegi európai uniós forrásfelosztásban különböző tárcák végeznek el.

A Miniszterelnökségnek alapvetően koordinációs feladata van, részben főtárgyalók vagyunk a brüsszeli Bizottságot illetően. Nekünk a feladatunk

most, hogy várhatóan a következő héten a partnerségi megállapodásra pontot tegyünk, majd rövid időn belül lezárjuk az operatív programok belső tartalmát, s nekünk a feladatunk még az ideiglenes esztendőre, hogy elérjük azt, hogy a különböző irányító szervezetek, hatóságok, amelyek ma az új rendszerben konkrétan a minisztériumokat jelentik - a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumot, a Nemzetgazdasági Minisztériumot, agrárkérdésekben a Miniszterelnökséget, humán-infrastruktúra tekintetében az Emberi Erőforrások Minisztériumát -, nos, ezek a minisztériumok még az idén, a mi terveink szerint augusztusban, szeptemberben és októberben megkezdjék a különböző pénzügyi források elosztását vagy alanyi jogon vagy pályázati rendszerben, erről majd még lesz szó.

Az a tervünk, hogy a közszektor számára, a közkezdvezményezettek, állami és önkormányzati szektor számára megszűnik a pályázati rendszer, aki közfeladat ellátása, elvégzése, fejlesztése érdekében vesz igénybe európai uniós forrást; azok esetében, akik nem a közszektornak lesznek a kedvezményezettjei, hanem, mondjuk, a vállalati, vállalkozói szektorból érkeznek, adott esetben gazdák vagy gazdálkodó szervezetek, azok esetében jelentős mértékben fogjuk megkönnyíteni a forrásokhoz való hozzájutást. Ennek a munkának a levezénylése, a koordinálása a feladat. Ezt meghaladóan természetesen vannak még más munkafeladatok is. A Miniszterelnökségen belül az európai uniós fejlesztési államtitkárság négy helyettes államtitkárságba szerveződött, ahol a koordinációs munkát és a monitoring munkát Dányi Gábor helyettes államtitkár végzi, aki vesztére vagy szerencséjére már nagyon régóta dolgozik a rendszerben, hiszen a 2002-es időszak óta folyamatosan része az európai uniós fejlesztéspolitikának.

A miniszterelnök úr döntésével kapcsolatban, ami a kormányalakításkor körvonalazódott, hogy a vidékfejlesztésnek és az agrárfejlesztésnek kiemelt prioritást szentelünk - erről már beszéltünk a legutóbbi találkozásunk alkalmával -, csak megerősíteni tudom, hogy Kis Miklós államtitkár úr megbízásával a vidékfejlesztés és ehhez kapcsolódóan az agrárfejlesztés is egy kiemelt feladat és lehetőség a Miniszterelnökségen. Mi elismerjük és akceptáljuk azt a munkát, ami az előző négy évben a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban zajlott, de úgy hiszem, hogy a magyar vidéki társadalom szempontjából ez a hét esztendő kiemelt jelentőségű, az a több mint ezer milliárd forint, ami ennek a vidéki társadalomnak a társadalmi fölzárlatát, az esélyegyenlőség megteremtését, az integrálását vagy éppenséggel a gazdasági lehetőség megteremtését számára lehetővé teheti, nem mindegy, hogy hogyan és milyen formában kerül elosztásra.

Aggasztónak tartom személy szerint továbbra is azt, hogy az előző hét éves ciklusban az igazságosságot nem sikerült érvényesíteni, egy forráskoncentráció valósult meg, azzal kellett szembesülnie nagyon sok, vidéken élő honfitársunknak - mégiscsak 8 millióan vagyunk -, hogy a források tulajdonképpen oly módon koncentrálódnak, hogy általában nagy munkaadók kezében, nagy gazdasági erők kezében használódnak föl, nem széles körben használódnak föl ezek a források. Ez volt a fő oka annak, ami miatt miniszterelnök úr úgy döntött, hogy ezt közvetlenül szeretné a Miniszterelnökséget vezető miniszter segítségével felügyelni, hogy világosan és egyértelműen fogalmazzak: távol szeretné tartani a különböző nagyüzemi lobbikat ennek a forrásnak a fölhasználásától, amelyben nem voltunk teljesen sikeresek az elmúlt hét esztendőben.

Nem vagyok teljesen biztos abban, hogy nyom nélkül eltüntethető az elmúlt hét év vidékfejlesztésében zajlott átrendeződés vagy ennek a következménye, de abban egészen biztos vagyok, hogy ez az utolsó lehetőségünk arra, hogy a vidéken zajló, nagyon negatív társadalmi folyamatokban ezeket a forrásokat az eddigieknél igazságosabban, méltányosabban, jobban, hatékonyabban használjuk föl.

Amikor az ember Dél-Baranyában, Észak-Borsodban, Kelet-Magyarországon egy-egy elnéptelenedő faluval találkozik, ahol nemcsak az elvándorlás jelent problémát, hanem az alacsony gyerekszám, a munkanélküliség, az ellehetetlenülés, gondolhatnék a negyven-egynéhány kiemelten hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű térségre az országban, az ezekben zajló társadalmi folyamatokra, ott ez az előbb idézett forráskoncentráció egyszerűen elválaszthatatlan az én fejemben legalábbis a hétköznapi valóságtól. Szerintem ok-okozati összefüggés van a források egy kézben összpontosulása és a falu szegénysége és kilátástalansága között.

Lelkiismereti kérdés, világnézeti, személyes elkötelezettség kérdése is mindannyiunk számára, akik itt az asztalnál ülünk, szerintem pártállástól függetlenül, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokkal ezen a folyamaton megpróbáljunk változtatni. Nem ígérhetem azt, hogy ez száz százalékban sikeres lesz, hiszen sok minden hat ezzel szemben - gazdasági körülmények, globalizált, nyitott piac, kereskedelem, satöbbi -, de hogy ezt a forrást ennek a hátránynak és ennek a nehézségnek a leküzdésére kell használni, abban egészen biztos vagyok.

Ezt a munkát kapta a Miniszterelnökség vidékfejlesztési, agrárfejlesztési államtitkársága, ezért olyan embert kerestünk, aki részben ismeri a brüsszeli folyamatokat. Kis Miklós államtitkár úr hosszú évek óta a MAGOSZ képviselőjében ott van Brüsszelben, tárgyal a különböző gazda-érdekképviseleti szervezetek megbízásából, felsőfokon beszél angolul és németül, ezenkívül ismeri a brüsszeli forrásfelosztási rendszert. A vidékfejlesztés, benne a halászat egy speciális forrásfelosztási struktúra, nem egy átlagos fejlesztéspolitikai kérdés, tehát a kiemelés a bonyolultsága miatt is - amit nem mi okozunk, hanem az európai bürokrácia - mindenféleképpen indokolt. Ráadásul gyakoroló gazda, MAGOSZ-tisztségviselő, ifjú gazda is, több soron is érintett a hétköznapi valóságban. Tőle elvárható, hogy ne csak a vidékfejlesztési államtitkár légkondicionált, elegáns irodájából, hanem földközélebről is megtapasztalja azt, hogy vajon a források lejutnak vagy nem jutnak.

Mondok egy nagyon egyszerű példát, amit saját magam is megdöbbenve tapasztaltam. Mint köztudomású, több szálon is agrárgazdaságokban érintett vagyok - érdekelt vagy érintett vagyok, ezt rám szokták olvasni elég keményen. Amikor a kormány úgy döntött, hogy a zöldség- és gyümölcsstermesztés érdekében limitálja azoknak a munkaerőgépeknek a kapacitását, méretét, amelyek igénybe vehetőek - ebben a bizottságban is erről nagy vita folyt -, akkor a kormány örömmel hozta meg azt a döntést, hogy nem nagy traktorok vásárlására van szükség, hanem kisebb munkaeszközökre.

Néhány héttel később mit látok egy ismerős nagygazdaságban, amikor épp beszélök a vezérigazgatóval? Nem nagygépeket vásároltak, hanem háromszor annyi kisméretűt vásároltak, mert azt azért mégiscsak el tudták intézni a pályázat kiírása kapcsán, hogy ők cég alapon vagy birtokméret alapon ne legyenek kizárva a pályáztatási rendszerből.

Tehát a politikai szándék, pártállástól függetlenül, nem mindig tud a megvalósulás fázisába eljutni. Miniszterelnök úr ezért szabta számomra azt a követelményt, hogy olyan embert próbáljak meg találni vagy próbáljunk meg közösen jelölni az államtitkárság élére, aki ezeknek a követelményeknek megfelel.

Azt kértem az államtitkár úrtól, hogy vegye át a Földművelésügyi Minisztérium vidékfejlesztési struktúráját. Itt azonnal van néhány égető ügy, amit meg kell oldani, és ami valószínűleg ma is szóba fog kerülni.

Először is Brüsszel számára - az előbb jeleztem, partnerségi megállapodás lezárása előtt állunk, néhány héten belül pont kerülhet Magyarország és az Európai Bizottság között annak a megállapodásnak a papírjaira, ami a következő hét év forrásfelosztását jelenti. Ebben a vidékfejlesztési operatív program belső tartalma meghatározza a pénzek elköltésének irányát. Annak ellenére, hogy ez egy módosítható dolog, tehát, amit eddig Magyarország képviselt Brüsszelben, azt felül kell vizsgálni, át kell világítani, nem árt, ha a bizottság is pontosan tudja, hogy milyen irányok vannak kijelölve, kik lehetnek a fejlesztések kedvezményezettjei, mi a fejlesztéspolitikánknak a vidékfejlesztési, agrárfejlesztési ágon a társadalompolitikai célja, ezt azonnal el kell végezni, ennek érdekében kellett sürgős lépéseket megtenni. Államtitkár úr két helyettes államtitkárt bízott meg. Egyrészt az irányító hatósági ügyekért - hiszen a vidékfejlesztési államtitkárság az irányító hatósága a vidékfejlesztési források felosztásának - Viski József helyettes államtitkár úr kinevezésére került sor, és az agrár vidékfejlesztési stratégiáért pedig Mezei Dávid helyettes államtitkár úr kinevezésére került sor. Mind a ketten felkészült, fiatal, az európai bürokráciát és az európai vonatkozó jogrendszert jól ismerő, ugyanakkor a vidék iránt elkötelezett emberek, akiktől sokat várunk ebben a szakmai jogi munkában.

Benne állunk egy, a bizottság előtt jól ismert degresszivitás-átcsoportosítás vitában is. Egyrészt a kormány hozott egy döntést, amelyet a bizottság egyébként Font Sándor elnök úrral és jó néhány képviselőtársammal közösen, pártállástól függetlenül megkérdőjelezett, vitatta annak helyességét, hogy a vidékfejlesztési pillérből áttesszünk a föld alapú támogatások sorára - most leegyszerűsíttem a fogalmakat - 15 százaléknyi forrást, élünk ezzel az átcsoportosítási lehetőséggel. Ezt már lejelentette Magyarország. Tehát a következő hét évben annyit már biztosan tudunk, hogy akik föld alapú támogatásra lesznek jogosultak, azok az elmúlt hét évhez összehasonlítva szinte hasonló, majdnem ugyanannyi vagy azonos összegű föld alapú támogatást fognak kapni. Ez a döntés, a 15 százalékos átcsoportosítás ezért volt fontos.

Augusztus 1-jéig most azt kell eldöntenünk - és nyilvánvaló, hogy erről nagy politikai, szakmai, inkább társadalmi vita folyik, nagyon komoly érvek vitáznak egymással -, hogy kik legyenek azok, akik egyébként korlátlanul, megszorítások nélkül vagy csupán az Európai Bizottság és az Európai Parlament, Európai Tanács által eldöntött 5 százalékos kötelező korrekció mellett, de mégiscsak jogosultak legyenek föld alapú alanyi jogú támogatásra. Eldólt már, hogy mennyit fognak kapni, most az a vita zajlik, hogy kik fogják kapni.

Itt szeretném azt megjegyezni, hogy számunkra az a legfontosabb az elmúlt hét év tanulsága alapján - és ezzel szeretném átadni államtitkár-kollégámnak a szót -, hogy a rendelkezésre álló hazai és nemzetközi forrásokból minél több ember kapjon munkalehetőséget. Tehát minden

lépésünknek az a célja, hogy vidéken minél több ember számára tudjunk megélhetést és egzisztenciát teremteni. Nem munkahelyeket akarunk megszüntetni, hanem munkahelyeket akarunk létrehozni az eddigieknél nagyobb számban. Ugyanis az a vélelmünk, az a meggyőződésünk, hogy az eddigi forrásfelosztásból több munkahely is következhetne. Ezek az ezermilliárdok nemcsak ennyi, hanem jóval több ember eltartására, megélhetésére, életfeltételeinek a biztosítására alkalmasak.

Tudom, hogy nagyon sok, még egyszer mondom, megalapozott kérdés és kétely merül fel, hogy ez így van-e, ezért már több lépésben, két alkalommal tárgyalta ezt a kérdést a kormány, és 18-án, jövő hét pénteken szeretne erre a kormányzat pontot tenni, mert garanciákat szeretnénk adni minden gazdálkodó számára, hogy a jelenlegi munkahelyek megőrzésére is lehetőség nyílik, sőt a forrásátcsoportosításnak az lesz a végkövetkezménye, hogy még több munkahely lesz, nem pedig kevesebb.

Nekünk az a meggyőződésünk, hogy ha Magyarországon a mezőgazdaságból több ember élne - és itt most nem álmodom vissza a nyolcvanas évek agrárfoglalkoztatottsági szintjét, de ha mezőgazdaságból ma Magyarországon főállásban vagy akár kiegészítő jelleggel több ember élne, akkor a magyar társadalom vidéki helyzete nem ez lenne, amivel pártállástól függetlenül minden politikustársamnak, aki választókerületi munkát végez, szembesülnie kell.

Azt is kértem Kis Miklós államtitkár-kollégámtól és Vitályos Eszter kollégámtól is, hogy igyekezzenek magukat a pártpolitikai megközelítésektől távol tartani, és minden képviselőtársamnak pártállástól függetlenül akár a munkájuk során, hivataluk során vagy akár a parlamenti munka kapcsán teljes egészében rendelkezésére állni, és minden szaktudásukkal biztosítani minden szükséges információt, és próbálják a mindannyiunk számára fontos kérdéseket szakmai mederben tartva, értelmesen kezelni és megválaszolni. Ezáltal fel is ajánlom a lehetőséget, hogy az államtitkár asszony és az államtitkár úr, tőlem teljesen függetlenül áll az önök rendelkezésére bármikor, és szeretném is, ha rendszeresen meghallgatná őket a bizottság.

Vitályos kollégánő egy áttekintő képet tud adni arról, hogy áll Magyarország és az Európai Bizottság között a 2007-13-as időszak forrásfelhasználása, benne minden forrással, és tud egy áttekintő képet adni a '14-20-as időszak forrásairól. Azért kapcsolódik össze a dolog a vidékfejlesztéssel, mert úgy néz ki, nem kiabálom el, de minden jel arra mutat, hogy sikerül elérnünk azt, hogy a gazdaságfejlesztési oldalon rendelkezésre álló 60 százalékos forrás, amit a Nemzetgazdasági Minisztérium koordinál, jelentős mértékben, akár 200-300 milliárd forintos értékben is élelmiszergazdaság-fejlesztésre menjen, elsősorban kis- és középvállalkozások számára.

Ez óriási vita volt az elmúlt hónapokban, amely természetesen a magyar politika vagy a magyar sajtó érdeklődésének alsó küszöbét nem biztos, hogy át tudja lépni, de akik az élelmiszergazdaságban érintettek, azok számára ez létkérdés volt, hogy nem az ezermilliárd forintra terhelődik rá az élelmiszergazdaság, az élelmiszeripar fejlesztése, hanem kicsi és közepes gazdaságok esetében mindenféleképpen kell lehetőséget találni arra, hogy az úgynevezett GINOP-forrásból, a gazdasági minisztérium forrásaiból is lekössünk 100-200 vagy akár 300 milliárd forintot. Ez viszont már a Vitályos kollégánő portfóliójába tartozik. Kis Miklós államtitkár úr pedig készségesen áll a rendelkezésükre most is és a jövőben is.

Elnök Úr! Ennyit szerettem volna bevezetesképpen mondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnézést kérünk Vítályos Eszter államtitkár asszonytól, mert nem kaptunk jelzést, hogy ő is és Dányi helyettes államtitkár is... (*Lázár János: Meglepetésnek szántuk.*) Köszönjük, ez jólesik. Ezért nincs névtábla előttük, tehát ezt akartam csak jelezni.

Kis Miklós államtitkár úrnak adok szót.

Kis Miklós Zsolt tájékoztatója

KIS MIKLÓS ZSOLT államtitkár (Miniszterelnökség): Köszönöm a szót, elnök úr. Köszönöm, hogy lehetőséget biztosított a bizottság arra, hogy bemutatkozhasam és bemutassam az államtitkárságot, hogy milyen felépítésben, milyen célkitűzések mellett és hogyan fogjuk végezni munkánkat a következő négy esztendőben.

Elég sokat jártam a vidéket, és hála istennek a legtöbb képviselő úrral, bizottsági taggal már személyesen is kapcsolatba kerültem. Akivel esetleg ez még nem történt meg, annak részleteiben nem szeretném elmondani, de mégis miniszter úr már utalt rá, hogy mivel foglalkoztam eddigi életemben, és milyen múltam van.

Pest megyéből, egy családi gazdaságból érkeztem. A családom gyümölcsstermesztéssel foglalkozik; édesapámmal és a családommal ebben a vállalkozásban tevékenykedem immár jó néhány esztendeje, több mint egy évtizede. Bár a végzettségemet tekintve közgazdász lennék, ezért inkább a pénzügyek álltak hozzám közelebb, azért a család és a gazdaság szeretete az irányba befolyásolt, hogy a családi vállalkozásunkban dolgozzak, és ez 2002 óta így is történik.

Van tehát valami közöm az agráriumhoz. Az elmúlt években, évtizedben mind érdek-képviseleti szinten, mind brüsszeli szinten, mind az Agrárgazdasági Kamara alelnökeként lehetőségem volt a mikro-, kis- és középvállalkozások képviselőjére. Úgyhogy úgy érzem, hogy méltó módon fogom képviselni továbbra is a vidéki emberek életét, a vidéki élet formálását.

Van néhány olyan gondolat, amit agrárpolitikai célkitűzésnek szántam, amikor ezt az államtitkárságot a felkérésre elvállaltam, és maximálisan egybecseng a kormányzati szándékokkal. Tehát most itt saját célkitűzéseimet papírra vetve és a miniszter úr felvezetőjét hallgatva szinte szóról szóra ezek a célkitűzések valósultak meg, talán nem volt véletlen, hiszen úgy gondolom, azt a fajta kormányzati célkitűzést, amelyik a következő hét esztendőre a vidék iránt elkötelezett, érzem a saját célkitűzéseim között is.

Erről néhány szót röviden, aztán utána rátérnék esetleg a napi aktualitásokra, hogy hogyan is zajlik most a minisztériumban az államtitkárság működése, illetve hogyan is állunk a programozással és a vidékfejlesztési programmal. Nekem szent meggyőződésem - ezt többször is hangoztattam, és aki esetleg a korábbi interjúimat vagy hozzászólásaimat hallotta, azt is olvashatta -, hogy Magyarország gerince a vidék, a vidék gerince pedig a mezőgazdaság, és ennek a gerince pedig a kis- és közepes családi vállalkozások. Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy azért a magyar mezőgazdaság ennél jóval többszínűbb, és a legkisebb, egy-két hektáros, életképes őstermelőktől kezdve a több ezer, több tízezer hektáros nagy gazdaságokig mindenki szerepel ezen a palettán, azonban úgy gondolom, a legfontosabb az, hogy a legnagyobb munkaerőt képviselő, a legnagyobb lefedettséget képviselő és a legtöbb hozzáadott értéket potenciálisan képviselő

réteg a kis- és közepes gazdaságok rétege, függetlenül attól, hogy egyébként ezt, mondjuk, egy családi gazdaság formájában, őstermelőként vagy adott esetben gazdasági társaságként működtetik, hiszen azért az utóbbira is nagyon sok példa van. Tehát a legfontosabb az, hogy azok a gazdasági rétegek erősödjenek úgy, hogy a munkahelyteremtésben és a vidékfejlesztésben, illetve a technológiai fejlesztésekben komoly eredményeket érjünk el.

Ahogy már miniszter úr is utalt rá, az elmúlt években számos helyen tapasztaltuk azt, hogy bizonyos források elég erőteljesen koncentráálódtak. Én úgy gondolom, hogy a következő vidékfejlesztési programozásban ezt a fajta korlátozást meg kell szüntetnünk, és valóban olyan helyre eljuttatni ezeket a forrásokat, ahol a legnagyobb szükség van rájuk. Nyilván azt is meg kellett vizsgálni, hogy miért nem értek hozzá ezekhez a fejlesztési forrásokhoz egyesek, hiszen lehetőség lett volna elméletileg a pályázatokon történő forrás biztosítására. Arra jutottunk, hogy olyan nehéz és bonyolult volt sok esetben mind maga az eljárási rendszer, mind maga az egész örökség, az egész hétéves ciklus; mindannyian tudjuk, hogy amikor a partnerségi megállapodást megtette az előző kormányzat, rögzítette hét évre a következő kormányzatnak is a sorsát, tehát ilyen szempontból át kellett tekintenünk a korábbi időszakot, és arra jutottunk, hogy egy sokkal egyszerűbb, egy sokkal átláthatóbb, egy hatékonyabb rendszert kell kialakítani, amelyek ráadásul úgy járulnak hozzá a források kihelyezéséhez, a kifizetésekhez, hogy a gazdálkodóknak is, az érintetteknek is - és nemcsak gazdálkodók, hiszen vidékfejlesztésben önkormányzatoktól kezdve egyesületeken át nagyon sok mindenki benne van - sokkal hatékonyabban legyenek a források elérhetőek, és azok a szerepelők, akik ezekben érintettek, valóban úgy érezzék, hogy ezeket a forrásokat nekik írták ki, nem pedig egy szűk lobbicsoport saját maga képére próbált formálni egyes pályázatokat. Ezen kívánunk tehát változtatni. Ez a partnerségi megállapodásban is és már a vidékfejlesztési programozásban is, úgy gondolom, hogy teljesül.

Ami viszont még nagyon fontos lesz - és a programozásról kicsit később -, az, hogy egy olyan új eljárásrend alakuljon ki, amely szakít azzal a hagyománnyal, hogy közigazgatás jellegű, mint ahogy sokan a rendszerben idézték a közigazgatási eljárási törvényt, tehát egy sokkal emberközelibb eljárással lehessen ezeket a forrásokat kihelyezni, és ne szembesüljön azzal, hogy a bürokratikus úton olyan akadályba ütközhetnek az érintettek, amelyek sokszor az élettől abszolút messze állnak, logikátlanok és érhetetlenek tűnnek.

Hadd mondjak egy példát! Az egyik gazdatársam azért nem fért hozzá az állatjóléti támogatásokhoz, mert annak idején a rendelkezésre álló formanyomtatványon új logó jelent meg, és ők automatikusan a régin jelentették be, és egy ilyen logó-, egy ilyen kis designkülönbség miatt ő több millió forintos állatjóléti támogatástól esett el. Tehát úgy gondolom, hogy az ilyen jellegű forráskihelyezések nem igazán alkalmasak arra, hogy hosszú távon a gazdálkodók érdekeit szolgálják. Olyan új eljárásrend kell, amivel a forrásokat és a kifizetések úgy tudjuk biztosítani, hogy gyorsabbak, hatékonyabbak, zökkenőmentesek legyen. Pontosan ezért jó, hogy ezek az operatív programok egy kézben, a Miniszterelnökség kezében összpontosulnak, hiszen ezzel az egységes eljárásrenddel biztosítani tudjuk azt is, hogy a források átláthatósága, átjárhatósága is sokkal értelmezhetőbb lesz.

Ami a vidékfejlesztésben még, úgy gondolom, szintén egy nagyon komoly célkitűzésünk lesz, az az, hogy úgy teremtsünk munkahelyeket

vidéken, hogy közben a versenyképességünket is javítsuk. Ez egy nagyon nehéznek tűnő feladat, hiszen azt tapasztaljuk - én jómagam is jártam többször Nyugat-Európában -, hogy amikor a versenytársaink fejlesztési beruházásokat eszközölnek, ők is sokszor azzal szembesülnek, hogy azért ez munkahelycsökkenéssel jár. Tehát, amikor egy gépet megvásárolnak, egy új eszközt beállítanak, akkor, mondjuk, azt tapasztalják, hogy kevesebb munkaerővel is el tudják végezni ugyanazt a munkát. Tehát ezt a versenyt nekünk is állnunk kell, ugyanakkor nem szabad, hogy ez a munkahelyek rovására menjen. És nyilván itt említhetném azokat az ágazatokat, amelyek elsősorban a munkahelyteremtés élharcosai: állattenyésztés, kertészet, növénytermesztés. Tehát ezeket az ágazatokat a következő időszakban még jobban el kell látni ezekkel a forrásokkal, és meg kell találni az összhangot, hogy az egyéb más ágazatok, amelyek kevésbé jeleskednek, mondjuk, a munkahelyteremtésben, sem legyenek komoly versenyhátrányban.

Ami még kiemelten fontos, az az, hogy az alapanyag-termeléstől eljussunk végre odáig, hogy a feldolgozottságot növeljük. Azt hiszem, akik a teremben vannak, és a sajtót olvasták a napokban, és beszélnek, mondjuk, egy gyümölcsstermesztővel - nekem nagyon egyszerű, mert felhívom édesapámat, és megmondja a realitásokat meg a valóságot, és napi szinten tudjuk, hogy például mi a helyzet meggyfronton -, tehát azt a fajta, hogy is mondjam, elmúlt évtizedekbeli folyamatot, ami zajlott például az élelmiszeriparban, azt a fajta kiszolgáltatottságot meg kell hogy szüntessük. El kell jutnunk végre odáig, hogy a feldolgozó kapacitásaink elsősorban hazai kézben összpontosuljanak, és olyan kézben összpontosuljanak, amelyek a termelők érdekeit szolgálják. Nem megbántva a hazai élelmiszer-ipari szereplőket, akik nagyon jeleskednek az exportpiacokra való termelésben, és nagyon nagy szükség van rájuk, hiszen a GDP-adatokat mindannyian ismerjük, és tudjuk, hogy húzóágazat az élelmiszeripar, ugyanakkor megkerülhetetlen az, hogy ezeket a forrásokat úgy juttassuk az élelmiszeriparba, hogy a termelői oldalról, a termelői összefogásokat erősítve a gazdálkodók, a gazdák kezébe juttassuk ezeket a feldolgozó kapacitásokat jelentős többségükben.

A vidékfejlesztésről szólva nem kerülhetjük meg azért azt sem, hogy az Európai Unió ad nekünk egy keretrendszert, hiszen annak ellenére, hogy az elmúlt években azzal szembesültünk - hogy ez jó vagy rossz, majd kiderül -, hogy az Európai Unióban a tagállamok hatásköre egyre nagyobb, azért én úgy gondolom, ez részben hátrányunk is, hiszen azok a nálunk sokkal gazdagabb országok, amelyek megengedhetik azt, hogy a nemzeti társfinanszírozás határa a csillagos ég, ezt megtehetik, számunkra azért ezek a források nem állnak rendelkezésre, ugyanakkor most már ez a keretrendszer, amit eddig a tagállamok részére meghatároztak, most már jóval lazább. Ilyen szempontból Magyarország számára is nagyobb lehetőség kínálkozik.

Azért ne felejtjük el, hogy az, hogy egyáltalán a közös agrárpolitika megmaradt, az is egy siker, és az, hogy Magyarország számára a források nemhogy csökkentek volna, hanem növekedtek, az egy óriási siker. Ne felejtjük el, nagyon sok tagállam éppen azért harcol, hogy ne legyen közös agrárpolitika. Azért ezek nagyon komoly kihívások.

Ha már kihívásokról van szó, mondjuk, az Európai Unió az Amerikai Egyesült Államok közötti szabadkereskedelmi megállapodást is hadd idézzem. Az is egy óriási kihívás lesz. Nagyon keveset beszélünk még erről, de ne felejtjük el, hogy azért a háttérben ez is ott van, és egy ilyen keretrendszerben,

egy ilyen háttérrel kell nekünk egy olyan jó vidékfejlesztést megalkotni, amivel ezeknek a kihívásoknak megfelelünk.

Van tehát munkánk bőven, és amikor arról volt szó, hogy bizonyosfajta keretrendszer van az Európai Unióban a vidékfejlesztést tekintve is, akkor nem szabad hogy megkerüljük azokat a környezetvédelmi intézkedéseket, amelyek szintén nagyon fontosak, hiszen azért az is meghatározott, hogy bizonyos prioritásokra hány százalékot kell egy tagállamnak fordítania, és például az agrár-környezetvédelem, a biodiverzitás fenntartása és a hasonló célkitűzések szintén keretben vannak meghatározva. Tehát úgy kell a forrásokat felosztanunk ráadásul, hogy a lehető legtöbb pénzt az egyszerűen hozzáférhető beruházásokra, fejlesztésekre, energiahatékonyságra összpontosítsuk, ugyanakkor megvannak azok a minimális keretek, feltételek is, amelyeknek meg kell hogy feleljünk, és ilyen szempontból a pénzek elosztásánál figyelembe kell hogy vegyünk. Tehát szabad ugyan a mozgástér, de azért mégis vannak alapkövetelmények, amelyeknek meg kell feleljünk.

Nagyon röviden összefoglalva ezek lettek volna az alapvető agrárpolitikai személyes célkitűzéseim is és azok az elképzelések is, amelyek a vidékfejlesztést illetik.

A miniszter úr elég részletesen szólt arról, hogy a kormányzati átalakulással milyen folyamatok zajlottak le. Említésre került, és ugye a képviselők emlékeznek is rá, hogy talán július 4-én fogadta el a kormányzat azt a törvénycsomagot, amellyel nyilván érintve volt a minisztérium is. Korábban a Földművelésügyi Minisztériumhoz tartozott az illetékes hatóság és az irányító hatóság is, ebben történt a legjelentősebb változás: annak érdekében, hogy a vidékfejlesztési források felett diszponál, az irányító hatóság mind az EMVA, mint a halászati alapok tekintetében a Miniszterelnökséghez került.

Ilyen szempontból jelentős változás az, hogy a minisztérium államtitkárságán most már két helyettes államtitkár fog dolgozni, és a feladatmegosztás pedig, ahogy a miniszter úr már ismertette: az egyik feladata az irányító hatóság működtetése, a másik helyettes államtitkárom feladata pedig a horizontális ügyek kezelése, a koordináció az egyes minisztériumok között, hiszen azért a szakembergárda elsősorban a Földművelésügyi Minisztériumban összpontosul. Nyilván nekünk is lesznek kollegáink, hiszen az az államtitkárság, amelyik a korábbi Vidékfejlesztési Minisztériumban volt, az a három főosztály, gyakorlatilag egy az egyben azzal a személyi struktúrával és státussal a Miniszterelnökség államtitkárságához kerül, ugyanakkor azok a szakmai munkák, amelyek korábban házon belül történtek, most már nemcsak házon belül, hanem a minisztériumok között is meg kell hogy történjenek.

Természetesen a brüsszeli jelzéseket is megtettük, hogy ez a fajta koordináció továbbra is meg fog történni, sőt nemhogy meg fog történni, hanem tovább erősítjük. Ennek értelmében az egyik helyettes államtitkárságon belül a koordinációs főosztály csak azzal fog foglalkozni, hogy az egyes szakmai osztályok között és a jogi osztályok között hogyan lehet majd a végrehajtási rendeleteket, a szakmai munkákat elvégezni. Röviden erről ennyit.

A vidékfejlesztési államtitkárságnak egy nagyon nagy mérföldköve és szimbolikus jelentőségű, hogy Kecskemétre fog költözni. Ezt a költözést január 1-jétől kívánjuk kivitelezni. Jelenleg is zajlik a megfelelő épületek felmérése, ilyen szempontból nyilván vannak elképzeléseink, lehetőségeink, és

a következő hetek-hónapok alatt pedig el fog dőlni, hogy hol lesz a vidékfejlesztési államtitkárság Kecskeméten méltó helyen képviseltetve.

Azt gondolom azontúl, hogy ez egy szimbolikus jelentőségű és nagyon jó gondolat, hogy a vidékfejlesztési döntéseket igenis vidéken hozzák meg, és az érintettekhez a lehető legközelebb hozzák meg a döntéseket; ez egyébként nagyon sok esetben jó megoldás, hogy a döntéseket a lehető legközelebb hozzuk meg az érintettekhez. Tehát Kecskemét ilyen szempontból kiváló lehetőség; nemcsak azért, mert Bács-Kiskun megye agrárpotenciálja kimagasló, mert főleg azok a munkaerő-igényes ágazatok vannak, amelyeknek a vidékfejlesztési célkitűzése kiváló, hanem azért is, mert a térségben - és nemcsak Bács-Kiskun megyében, hanem Pest megyében, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, Csongrád megyében, Békés megyében -, hál' istennek, olyan agrár- értelmiségi potenciál is van, amely úgy gondolom, a munkánkat a közeljövőben is már segíteni tudja. Ennyit tehát röviden az átszervezésekről, az átcsoportosításokról a miniszter úr már szólt.

Ami talán még fontos lehet, az az - a vidékfejlesztésről már szót említettem, a szervezeti struktúráról szót említettem -, hogy melyek a legfontosabb prioritások a vidékfejlesztésben a személyes célkitűzéseken és a vállalásokon túl. Hat prioritásban gondolkodik a vidékfejlesztési programozás. Összességében a keret kicsit több mint 3,4 milliárd euró, tehát egy 295 forintos tervezésen ez 1019 milliárd forint. Ez áll rendelkezésre, és ehhez jön még hozzá a nemzeti társfinanszírozás. Ebből történt meg a 15 százalékos átcsoportosítás az első pillérben, így a kormánydöntésnek megfelelően majd ki fog derülni, hogy az első pillérből, a közvetlen kifizetésekből mekkora lesz az az összeg - amennyiben degresszivitásra kerül a sor -, amely a kettes pillérbe visszakerül.

Úgy gondolom, a vidékfejlesztési prioritásokat, elképzeléseket rövid távon most ismertettem. Szeretném akkor megragadni a lehetőséget és az alkalmat, hogy a képviselő urakat - hölgyeket nem tudok említeni, ilyen szempontból eléggé egysíkú lett a bizottság - megkérdezzem, hogy amennyiben kérdések vannak hozzám, a miniszter úrhoz vagy az államtitkár asszonyhoz, akkor állok rendelkezésre.

Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Csak kérdezem, hogy Vitályos Eszter államtitkár asszony szeretne-e még a kérdések előtt bármilyen gondolatot mondani, mert a miniszter úr tett erre javaslatot, ha jól értettem. *(Jelzésre:)* Megadom a szót akkor.

Zsigmondné dr. Vitályos Eszter Zsuzsanna hozzászólása

ZSIGMONDNÉ DR. VITÁLYOS ESZTER ZSUZSANNA államtitkár (Miniszterelnökség): Nagyon röviden bemutatkoznék én is, illetve bemutatnám az államtitkárságot, ha erre lehetőséget kapok.

Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait. Vitályos Eszter vagyok, és az európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkárságot vezetem a Miniszterelnökségen. Ez egy közel 450 fős államtitkárság jelenleg, négy helyettes államtitkár tartozik az irányításom alá:

Dányi Gábor helyettes államtitkár úr az európai uniós fejlesztések koordinációját végzi. Hozzájuk tartozik az egyes uniós programok monitoringja, értékelése, gyakorlatilag az egész szabályozás, eljárásrendek kialakítása, képzések.

Van egy közbeszerzési felügyeleti helyettes államtitkárságunk, amelyet dr. Császár Dániel helyettes államtitkár úr vezet. Ide tartoznak az európai uniós közbeszerzési eljárások tehát az egyes projektekkel összefüggésben, illetve a hazai központosított közbeszerzés felügyelete, ellenőrzése.

A harmadik helyettes államtitkárságunk a nemzetközi fejlesztési programokkal foglalkozik. Hozzájuk tartozik a norvég, illetve a svájci alap, valamint a határ menti együttműködési programok irányítása és a lebonyolítás felügyelete.

A negyedik helyettes államtitkárság pedig a fejlesztéspolitikai kommunikáció, amelyet Csepregy Nándor helyettes államtitkár úr vezet.

Nagyon röviden, tényleg néhány mondatban ismertetném a tisztelt bizottsággal, hogy hogyan állunk jelenleg a partnerségi megállapodással. Mint az köztudott, március 7-én nyújtotta be Magyarország az Európai Bizottságnak a partnerségi megállapodást, amelyre Brüsszelből 102 észrevétel érkezett. Ettől nem kell megijedni, ennek a nagy része teljesen technikai jellegű észrevétel, egy-egy mondatot át kell gyakorlatilag írni, tehát ilyen szintű észrevételek is vannak benne, de nem tagadom, vannak benne komolyabb, politikai jellegű megvitatandó témák is.

Az első egyeztetésünk május 22-én zajlott, amikor a Bizottság magas szinten képviseltette magát Budapesten, és akkor vettük át először a 102 észrevételt. Azóta ezt sikerült lecsökkentenünk, körülbelül olyan 8-10 fennmaradt téma van, és nem szeretném elkiabálni, de nagyon úgy néz ki, hogy két héten belül pontot tudunk tenni az ügy végére.

A partnerségi megállapodáshoz képest három hónapja van minden tagállamnak, hogy benyújtsa az operatív programjait, amelyek a partnerségi megállapodás alapját képezik gyakorlatilag. Ez meg is történt, június 7-én benyújtottuk hivatalosan az operatív programokat. A partnerségi megállapodás lezárását követően kerül majd sor az egyes operatív programok tárgyalására, jelenleg itt tartunk. A nyár, illetve az ősz arról fog szólni, hogy a '14-20-as programozási időszakot be tudjuk indítani, tehát hogy meglegyenek a megfelelő szabályozási hátterek, illetve, hogy az első pályázatokat nyár végén, ősszel meg tudjuk jelentetni. Köszönöm szépen.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen. És akkor most a bizottság tagjainak adok lehetőséget hozzászólásra, kérdésre. *(Jelzésre:)* Harangozó Gábor alelnök úrnak adok először szót.

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Köszönöm szépen a miniszter úrnak, az államtitkár asszonynak és az államtitkár úrnak nemcsak a beszámolóját, hanem a kezdeményezést, hogy szeretnének itt a bizottság előtt bemutatkozni, és az elképzelésekről nagy vonalakban elmondani, hogy hogyan kívánják a munkájukat végezni.

Valóban nagy fába vágták a fejszét. Ha valahol igazán új dolgokat kell kitalálni, és mást kell csinálni, mint amit itt az elmúlt huszonegynéhány évben sikerült csinálni, ez a vidék fejlesztése, a vidék talpra állítása. De körülbelül mindannyian tudjuk, hogy a rendszerváltásig a falvak élete valahogy nagyjából rendben volt, hiszen volt egy olyan struktúrája, hogy mindenkinek tudott valamilyen jövedelmet, valamilyen megélhetést, anyagi biztonságot hozni. Azt is tudjuk mindannyian, hogy az a rendszer úgy alakult ki, hogy azért elég

erőteljes kérdőjelek kellett hogy mindannyiunkban megfogalmazódjanak, hogy mennyire volt helyes vagy elfogadható annak a rendszernek a kialakulása, de miután kialakult, már működött. A kilencvenes években ez az egész rendszer, ami szövetkezeteken, ÁFÉSZ-okon, állami gazdaságokon alapult, úgy szűnt meg, hogy gyakorlatilag a falvak nagyobbik részében nem alakult ki helyette semmi, ami a helyi gazdaságot tudná jelenteni. Így a falvakban általában, de kifejezetten néhány válságövezetben ezekben a leszakadó kistérségekben gyakorlatilag reménytelenné vált a helyzet, merthogy nincs érdemi munkahely, gyakorlatilag, ami munkahely ezeken a településeken megjelenik, az a települések környékén van általában néhány nagyobb gazdálkodó, aki főleg az európai uniós támogatások megjelenésével abban érdekelt, abban ösztönzött, hogy szántóföldi növénytermesztéssel megművelje a területeit, amiből az a pár család, aki ezzel foglalkozik, az nagyon jól tud élni, ehhez viszont foglalkoztatni nem nagyon kell embereket, nagyon keveset csak, és így továbbra sincs a falvakban az embereknek megélhetése.

Valami helyi gazdaságot kellene elkezdni kialakítani. A helyi gazdaság kialakítása meg egy nagyon komplex feladat. Abban nyilván a mezőgazdaságnak kulcsszerepe van, hiszen a falvakban, ami van, amiből ki lehet indulni, az jó részben a mezőgazdaság, de ezen túl még nagyon sok mindenre szükség lenne. Azt láttuk, hogy az elmúlt időszakban - nem négy évről van szó, hanem a rendszerváltás óta -, amikor a kormányok azzal próbálkoztak, hogy valamilyen többletpontokat vagy kisebb önrészt kértek a pályázatokhoz, és pályázatokkal próbálták segíteni azt, hogy piacgazdasági alapon jöjjenek létre a falvakban munkahelyek, akkor ez nem járt sikerrel, hiszen mind az infrastrukturális, mind a humánerőforrásban olyan komoly hátrányban vannak ezek a falvak, hogy nem tudják fölvenni a versenyt azokkal a településekkel, ahol jobb humánfeltételek és jobb infrastrukturális adottságok vannak, tehát a városokkal, fejlődési központokkal nem tudnak ezek a leszakadó térségek és a falvak versenyezni. Ezért nekem meggyőződésem az, hogy a helyi gazdaság fejlesztésén túl, tehát mindenhol térségi szinten kitalálni, hogyan fog egy gazdaság fölépülni, amiben embereket lehet foglalkoztatni, a szociális gazdaság fejlesztésének is kiemelt szerepe kell hogy legyen. Az a közfoglalkoztatás, ami most van, az arra jó, hogy nem segíyen vannak az emberek, hanem valamit tenniük kell, de attól még gazdaság nem fog kialakulni, hogy gyakorlatilag nem produktív munkában foglalkoztatjuk az embereket. A kérdésem az lenne e tekintetben, hogy a szociális gazdaság fejlesztésének a falvak, a vidék életében milyen szerepet szánnak. Ugyanis az uniós támogatáspolitikától a ciklustól kiemelten lehetővé teszi azt, hogy foglalkoztassunk embereket nonprofit gazdaság körében, mondjuk, szociális szövetkezetek körében, ahol az általuk megvalósítandó gazdálkodás feltételeit meg tudjuk teremteni száz százalékban uniós forrásból, hiszen úgy, mint korábban az IKSZT-knél, 105 százalékban lehet beruházási támogatást adni, és még 5 százalék működésit is; ha a foglalkoztatást atipikus foglalkoztatás keretében szintén meg lehet támogatni, és ha egy ötéves nonprofit működést kell vállalni, akkor lehet egy olyan degresszív bértámogatást adni az első évben, amikor nyilvánvaló, hogy még nem tudnak önmaguknak bért megtermelni, akkor adok száz százalékot, és ezt fokozatosan kivezetem, azzal a céllal, hogy a piacon életképes gazdálkodó egységek jöjjenek létre a falvakban. A közmunka nyilván annak az alapját megteremtette minden faluban, a polgármesterek meg akik irányítják a

munkát, azok tudják, hogy kik azok az emberek, az a 10-15-20 - településmérettől függő -, akivel el lehet indítani egy önálló gazdálkodást. Szóval, ennek a feltételeit kívánják-e megteremteni a most véglegesítendő operatív programokban?

Államtitkár úr beszélt energiahatékonyságról is. A helyi gazdaság fejlesztésének egy fontos alappillére lehet - főleg azokban a térségekben, ahol nagyon nem tudunk másra alapozni - a helyi energiatermelés. Saját választóközvetemben, a tabi kistérségben, ami egy kifejezetten halmozottan hátrányos helyzetű kistérség, egy megújuló energetikai beruházást készítettek elő korábban, ami évi 400 millió forint bevételt hozott volna a kistérségnek, amiből el lehet indítani egy helyi gazdaság fejlesztését, teremt hozzá helyi forrásokat is. A MEPAR megszűnésével lehetetlenné vált ez a beruházás. Kívánják-e azt, hogy a helyi energiatermelés - főleg a hátrányos helyzetű térségekben - a helyi gazdaság elindításának egy motorja tudjon lenni?

Nem akarok túl hosszan beszélni, mert így hosszú voltam, még egy kérdésem lenne. Többször elhangzott, hogy több a forrás, mint amennyi korábban volt, hogy ha 15 százalékot a vidékfejlesztésből kellett átcsoportosítani a területalapú támogatásba, hogy ugyanannyi legyen a forrás, és a vidékfejlesztésben most jelenleg van ezertizen-valahány milliárd forint, korábban volt 1300 milliárd, akkor az hogy több? Tehát nekem ez matematikailag nem jön ki.

Köszönöm szépen, és remélem, hogy ezekben a kérdésekben sokszor előremutató vitákat fogunk majd a közeljövőben folytatni.

ELNÖK: További kérdező? *(Jelzésre:)* Magyar Zoltán; majd pedig Kónya Péter.

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Én is szeretném megköszönni, hogy időt szakítottak arra, hogy itt a bizottság keretei között is el tudják mondani a terveiket. És ezt nemcsak illendőségből mondom, hanem tényleg hasznosnak tartottam a mai délutánt. Azért is köszönöm, mert nagyon tetszett ez az önbeismerés, amit mind a baloldali képviselők részéről, mind pedig a kormány részéről hallhattunk, hogy gyakorlatilag a módszerváltás után 25 évvel és az európai uniós csatlakozásunk után 10 évvel megérhetjük azt, hogy beismerték a hibáik egy részét, legalábbis azt, hogy sok tízezer vidéki család életét hogyan nyomorították meg, és hogyan tarthatunk itt most. A Jobbik részben ezen okok miatt alakult meg, és ezen családokat is képviseljük.

Ugyanakkor el kell mondanom, hogy a felvázolt tervek nagy részével egyetértünk, és ha ezek ilyen módon fognak megvalósulni, akkor fogjuk tudni támogatni ezeket a terveket. Nyilvánvalóan nekünk is megvannak, meglesznek majd ehhez a hozzászólásaink és a módosításra vonatkozó javaslataink, de ha tényleg tudják magukat tartani ezekhez az irányokhoz, akkor biztos vagyok benne, hogy jó néhányat tényleg tudunk támogatni.

Azzal kapcsolatban komoly kételyeink vannak, hogy azokat a bizonyos gazdasági nagy lobbierőket, amelyeket emlegettünk itt ma már sokszor, távol tudják tartani majd a jövőben ezektől a vidékfejlesztési pénzeketől, hiszen a gyakorlatban azt láthattuk, hogy a korábban ilyen irányú törekvéseket egyáltalán nem tudták elhárítani, sőt ha megnézzük a nem ehhez a témához tartozó, de mindenképpen beszédes állami földpályázatokat és a többi hasonló botrányt, akkor jól látható, hogy a kétharmados kormányra az előző ciklusban

egyáltalán nem volt az jellemző, hogy ellen tudott volna állni ezen lobbierőknek. De szurkolunk, és minden figyelmünkkel azon leszünk, hogy ezt sikerüljön betartani.

Én röviden csak ennyit akartam elmondani. Sok sikert kívánok a munkájukhoz!

ELNÖK: Mivel Horváth István is jelentkezett, a kormányoldal és ellenzéki oldal váltakozó felszólalási rendje miatt most Horváth Istvánnak adok szót.

HORVÁTH ISTVÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Miniszter Úr! Államtitkár Asszony! Államtitkár Úr! Én is üdvözlöm a bemutatkozás lehetőségét, és természetesen maximálisan egyetértek ezekben az elvekben. Ha megengedik, akkor egy-két konkrét kérdést vagy elképzelést szeretnék megfogalmazni, hiszen nagyon fontos, hogy akár a Mezőgazdasági bizottság, de maguk a képviselők is közreműködve, egyetértve és támogatva a minisztérium elképzelését, a vidékfejlesztési elképzeléseket, maximálisan mögötte tudjunk lenni, és megfelelő információkkal rendelkezünk.

Én azt gondolom, hogy a következő hét évre vonatkozóan az egyik legnagyobb felelősség a tervezésben van. Szeretném megkérdezni államtitkár urat, hogy ez a fajta prioritás, amire azt tetszett mondani, hogy hat prioritása van a vidékfejlesztésnek, ez milyen tervezési ütemben, milyen tervezési szakaszban van, illetve mikorra várható olyan fajta konkrét programalkotás, amelyre vonatkozóan adott esetben akár a bizottság vagy az adott kabinetek is véleményt tudnak mondani. Tehát lesz-e arra lehetőségünk, illetve szeretném jelezni, hogy ebben a programalkotásban, tervezésben bizottságként is akár szívesen részt veszünk, vagy akár elmondjuk a véleményünket, mert sok esetben a korábbi időszakban az volt a jellemző, hogy hirtelen megjelent valamilyen koncepció alapján kidolgozott pályázat, és az embereknek nem volt lehetősége vidéken felkészülni, tehát akár tervekre, akár egyéb gazdasági háttérfelkészültségre, forrásokra vonatkozóan, és azért nem tudták kihasználni sok esetben ezeket a lehetőségeket, vagy rosszul használták ki, mert nem voltak kellően felkészülve, és nem voltak teljesen átgondoltak ezek az elképzelések. Ennek is köszönhető többek között, hogy ha például az országot járjuk, akkor több állattartó telepet ott látunk bezárva, holott előtte több száz millió forintos beruházások - trágyatárolóktól kezdve egyéb fejlesztések - úgymond európai unióból megvalósultak, és utána a pályázatok miatt, pont a nagyberuházások amortizációjának köszönhetően a vállalkozás meg tönkrement. Pont nem technológiafejlesztés volt, mondjuk, ami egy ilyen sertéságazat esetén, egy sertéslelepnél, mondjuk - a tenyésztésre vonatkozó technológiafejlesztésre kevés pénz volt, de mondjuk, a trágya kezelésére meg rengeteg forrás, és fordítva ültünk a lovon. Ezért azt gondolom, hogy a nagyon sok jó kezdeményezés ellenére és adott esetben a jó szándék ellenére is sajnos rossz program volt. Tehát a programalkotás vagy a tervezés milyen ütemezésben várható?

A vidéket járva - hiszen én is vidéken élek, és nagyon sok agrárvállalkozóval, illetve mezőgazdaságból élő honfitársammal van kapcsolat - folyamatosan kérdezik azt, hogy mikor indulnak meg a források, milyen források, mikor lehet erről valamiféle információt kapni, mi várható, ezeknek a forrásoknak valószínűleg mi a tendenciája, milyen lesz a támogatási intenzitása magának a forrásoknak, technológiai fejlesztés

esetében lesz-e adott esetben géptámogatásra lehetőség, tehát tervezünk-e ilyenfajta segítséget a mezőgazdaságból élőknek, a mezőgazdasággal foglalkozók számára. Tehát mikorra várhatók az első források? Milyen lehet valószínűleg az intenzitása? És mondjuk, akár a géptámogatásokra vonatkozóan újra visszajön-e egy nagyobb támogatási rendszer?

Nagyon tetszett a miniszter úrnak már egy korábbi nyilatkozata is, amikor a pályázatírással kapcsolatos egyszerűsítést erőltette. Azt gondolom, ez egy nagyon fontos kérdés és kulcskérdés, hiszen sok mezőgazdasággal foglalkozó vidéki ember nem felkészült a különböző európai uniós nyomtatványok, pályázatok előkészítésében, elszámolásában. Mindig vannak olyanfajta információk, mondjuk, a szomszédos országban, Ausztriában, ott akár a kamara vagy akár az állam maga gyakorlatilag megírja a pályázatokat, felkészíti a gazdálkodókat, és gyakorlatilag neki csak meg kell fogalmazni az igényt, minden többit az állam vagy adott esetben a kamara helyette elvégző. Ebben milyen előkészületek vannak, vagy mi várható a pályázatok egyszerűsítésében?

A miniszter úrtól is kérdezném egy, már régóta húzódó - szerintem nem is biztos, hogy lehet erre válaszolni. Milyen megoldást lehet arra találni, hogy ha valaki agrár vállalkozó, mondjuk, egy állattartó telepet üzemeltet, és szeretne felvenni munkanélkülit dolgozni - korábban voltak a munkaügyi központoknál munkahelyteremtő támogatások -, de ha te mezőgazdasági vállalkozó vagy, vagy állattenyésztéssel, vagy mezőgazdasággal foglalkozol, akkor ki vagy zárva? Most elnézést, ha itt néha magázódok vagy tegeződök, de már régóta beszélgettünk ezekről a kérdésekről. Tehát amíg, mondjuk, egy fodrász, egy festő, egy építőipari vállalkozó fel tud venni munkahelyteremtő támogatással munkavállalót, addig egy mezőgazdasággal foglalkozó, állattenyésztéssel foglalkozó vállalkozás nem tud munkaerő-támogatáshoz forrást szerezni.

Mindig arra hivatkoztunk, hogy az Európai Unió ezt nem engedi, mert ez burkolt mezőgazdasági támogatásnak számít, de én azt gondolom, hogy nem kell ebben szégyenlősnek lennünk, ha így akarjuk akár a vidéki munkahelyeket megteremteni, hiszen jellemzően a mezőgazdasági vállalkozások vidéken vannak, vagy ha a mezőgazdasági vállalkozó vidéken akar munkahelyet teremteni, akkor gyakorlatilag ez nem burkolt mezőgazdasági támogatás, hanem nyílt vidékfejlesztési támogatás lehet. Tehát ebben lesz-e esetleg változás? Vagy ha ezzel nem foglalkoztak, akkor kérem, hogy legyen szíves ezt körbejárni.

Nem egyértelmű még számomra, hiszen tudom, hogy ez most van programalkotásban, és a következő időszakban fogjuk ennek a részleteit majd megvitatni. Inkább csak a jelentőségét vagy a figyelmet szeretném arra vonatkozóan felhívni, hogy az integrációs törvénnyel kapcsolatosan is többen kérdezik, hogy a mezőgazdaságban, illetve a mezőgazdaságból való élelmiszeripari feldolgozásban milyen jelentősége lehet az integrációs törvénynek, mert sok esetben az a tapasztalatom, hogy a vidéki emberek már önmaguk nem tudják megoldani feltétlenül ezen vállalkozások elindítását.

Tehát valamiféle segítség kellene, ami fentről jön akár ilyen termelői csoportokon keresztül, vagy a kamarákon keresztül, vagy egyéb módon, hogy a különböző ilyen összefogások, szövetkezetek együttműködését - amire Nyugat-Európában nagyon jó példa van - valamilyen szinten véleményem szerint föntről kellene koordinálni. Valószínűleg ebben az FM-nek is lehet komoly szerepe, nyilván összhangban ezekkel az európai uniós forrásokkal. De

erre vonatkozóan valamiféle integrációk, szövetkezések, tézsek finanszírozására vonatkozóan van-e elképzelés, hiszen vidéken ez lehet egy háló a kistermelőknek a megfelelő áralap és a biztos értékesítés, valamint az úgymond biztos piac biztosításával kapcsolatosan.

Harangozó képviselő úr említette, hogy a szociális foglalkoztatásnak, a szociális szövetkezetnek van jelentősége. Azt gondolom, pillanatnyilag van jelentősége, de véleményem szerint nem egy fenntartható rendszer a szociális szövetkezetek fenntartása, sőt a nonprofit szövetkezetek fenntartása se lehet hosszú távon cél, hiszen régen vidéki gyerekként én azt éltem meg, hogy a '90-es években érdemes volt foglalkozni gyógynövénnyel, állattartással, kapadohánnyal és a többi. Mindig ebből lehetett egy jelentős pluszjövedelmet adni, és akkor volt egyfajta háló, ami nem minden esetben a téesz meg az ÁFÉSZ volt, hanem a Herbária, illetve egyéb ilyen termelői csoportok, akik mind a szakmai segítségben, az értékesítésben részt vettek, és gyakorlatilag lehetősége volt a gazdálkodóknak nemcsak arra keresni, hogy ne haljanak éhen - elnézést, hogy ezt most így mondom, de sok esetben ez is egy komoly probléma -, hanem arra is, hogy tudjanak félretenni pénzt, és a gyermekeiket taníttassák, házat építsenek és a többi.

Tehát én azt gondolom, hogy akkor lesz majd a vidéken valós gazdasági fellendülés, ha nemcsak szociális alapon nézzük a vidéket, hanem igenis az a célunk - és ezt nem kell szégyellni -, hogy tőkefelhalmozódás is legyen a családoknál, amit adott esetben a következő generációk számára vissza tudnak forgatni, illetve fejlesztésekre fordítani. Tehát ez egy kicsit az előző kérdésemre is ráutal, amikor arról beszélünk, hogy főntről adunk-e vidékfejlesztési szempontból egy olyan hálót, olyan integrációt vagy olyan környezetet az ott lévő kezdő, illetve kis- és középvállalkozások számára, akik az élelmiszeripari feldolgozásban, illetve a plusz hozzáadott értékben tudnak előrelépni.

Egyelőre ennyit, de az elvekkal maximálisan egyetértek, és kívánom azt, hogy sikeres legyen a minisztérium, illetve az államtitkárság, hiszen akkor a vidék is sikeres lesz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kónya Péter!

KÓNYA PÉTER (független): Köszönöm a szót, elnök úr. Az államtitkár úr említette, hogy Kecskemétre költözik a vidékfejlesztési államtitkárság. Szeretném megkérdezni, hogy a jelenleg vidékfejlesztéssel foglalkozó szakapparátust, közalkalmazottakat, köztisztviselőket, kormánytisztviselőket le kívánják cserélni kecskeméti és környéki apparátusra vagy szakembergárdára, vagy ingáztatni kívánják. Illetve szeretném megkérdezni, hogy hogyan kívánják megoldani azt a problémát, hogy amíg a vidékfejlesztés Kecskemétre költözik, addig a földművelés Debrecenbe, miközben szoros együttműködésben kell hogy tevékenykedjenek. Ez nem jelenti majd azt, nem lesz kárára a munkahatékonyságnak? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Farkas Sándor!

FARKAS SÁNDOR (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Miniszter Úr! Tisztelt Bizottság! Örülök annak, hogy ma alkalom van erre a személyes találkozóra még itt a nyár közepén is, ritka alkalom szokott lenni, hogy a bizottság már a befejezett parlamenti ülés után ülésezik, de azt

hiszem, annál hasznosabb ez a mai nap. Ez most nem udvarlás és nem dicséret volt, hanem azt hiszem, mindannyiunk épülését szolgálja.

Nekem két konkrét kérdésem vagy véleményem van - nem is tudom megfogalmazni igazán, hogy hogyan is fogalmazzam. Az első a hátrányos helyzetű kistérségek kérdése. Azt hiszem, ebben nem vagyok egyedül ennél az asztalnál, vagyunk egy páran, akik ismernek olyan hátrányos helyzetű kistérségeket, amelyek messze-messze túl vannak fejlődésben még akár - most majdnem azt mondhatnám - egy megyeszékhelyű vagy megyei jogú város környezetén is. Ez mennyire tartható fenn hosszú távon? Vagy van-e cél abban, van-e valahol olyan gondolkodás, hogy újraelemezni, újramérni, netalántán új mérőszámok alapján valóban azokat a kistérségeket kiemelni, amelyek valóban le vannak szakadva vagy nagyon hátrányos helyzetben vannak? Ezt én nem véletlen mondom, mert nekem vannak erre olyan tapasztalataim, amelyek már régen túlmutattak a hátrányos helyzetű kistérségeken, és azok pedig, amelyek meg jó kategóriában vagy közepes kategóriában vannak, lényegesen lemaradtak még ezektől a hátrányos helyzetű településektől, térségektől is.

A másik kérdésem egy kicsit hazaszól, a geotermális energia. Nagyon örülünk annak, azt hiszem, mindannyian ennél az asztalnál, hogy az elmúlt évben gyakorlatilag a geotermális energia visszasajtolási kötelezettségét sikerült normális irányba - elnézést a kifejezésért - vezetni, irányítani, és ez egy komoly előrelépés lehet a kertészkedőknek és a kertészek számára. De azért, hogy ha vidéken élünk, és a magyar Alföldnek jelentős részét látjuk, akkor ott azért van egy olyan energiaforrás, amit nem használunk ki, ez a geotermális energiának úgynevezett energetikai célú és egyéb forrásainak a kihasználása, ami új távlatokat nyithatna és nyithat a vidéken élő emberek számára, amikor már nem csak üvegházban, természetesen másodlagos célban üvegházi termelésre, akár egyéb hőenergia-felhasználásra is gondolunk, de kimondottan energetikai célú felhasználásra is. Erre konkrét példát tudnék mondani, de nem akarok visszaélni az önök idejével, inkább ezt csak gondolatébresztőként jegyzem meg, hogy én azt gondolom, hogy a vidékfejlesztés területén ez is új távlatokat nyithat, és bízom abban, hogy megfelelő fogadókészség lesz rá. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Legény Zsolt!

DR. LEGÉNY ZSOLT (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Államtitkár Asszony! Államtitkár Úr! Először én is csatlakozni szeretnék azon képviselőtársaimhoz, akik köszönetüket fejezték ki azért, hogy jóllehet, nem törvényi kötelezettségük, de mégis fontosnak tartották azt, hogy a bizottságunkkal találkozzanak, ismertessék a nézőpontjaikat. Én egy, mondjuk úgy, hogy kifejezetten szakmai témában szeretnék kérdezni, aztán természetesen egy picit másban is, ez pedig a miniszter úr által már említett degresszivitás kérdése. A miniszter úr bizottsági meghallgatásán is szóvá tette már Harangozó Gábor képviselőtársam ezt a témát, én azt szeretném megkérdezni, hogy eldőlt-e már kormányzati szinten, hogy a 150 ezer euró feletti összegre, ami mai összegen számítva 46,5 millió forint durván, szóval az e fölötti összegre a foglalkoztatás, bér terhe beszámítható vagy leszámítható-e, mindegy, hogy melyik kifejezést használjuk, hiszen ahogyan Horváth alelnök úr említette, az állattenyésztéssel foglalkozó agrárvállalkozások durván nagyságrendben százezres foglalkoztatottságot tudnak felmutatni. Az a

félelmünk, attól tartunk, hogy ha nem beszámítható a munkabér, abban az esetben nem fogja ösztönözni arra az ezzel foglalkozó vállalkozásokat, hogy megőrizzék ezt a százezres foglalkoztatottsági létszámot. Lehet hogy akár a felére is lecsökkenhetne, viszont ha ez beszámítható lenne, akkor azt feltételezzük, azt gondoljuk, hogy talán még arra ösztökélné az állattenyésztéssel foglalkozó agrárvállalkozásokat, hogy bővítsék a foglalkoztatottak számát. Ezért tehát röviden az a kérdésem, hogy a 150 ezer euró feletti összegre a munkabér beszámítható-e vagy nem.

Államtitkár úr említette a felvezetőjében a meggyel kapcsolatos területen, hogy a termelői oldalt szeretnék erősíteni. Ha megengedik, akkor visszautalok saját magam által a parlament plenáris ülésén a Földművelésügyi Minisztériumhoz azonnali kérdés formájában megfogalmazott gondolatomhoz. Ugye most volt egy nagy mizéria a meggy felvásárlása körül, a felvásárlási ár körül, és az azonnali kérdésekre Nagy István államtitkár úr akkor azt válaszolta, hogy mintegy 800 millió forinttal fog beavatkozni a Földművelésügyi Minisztérium a piaci folyamatokba, és befőttek felvásárlásába kíván 40 forintos áron beavatkozni. Ez 20 ezer tonna meggyet jelentett. Mi annak örülünk, amikor a feldolgozókat is támogatják, csak ez nem csorgott le a termelői oldalra. Azt szeretném megkérdezni, hogy ebben milyen konkrétabb vállalásokat vagy a jövőben milyen konkrétabb terveket szándékoznak megfogalmazni.

És ha jól értettem, a miniszter úrhoz is lehet kérdést megfogalmazni. Ugye, elnök úr, lehet miniszter úrtól is kérdezni?

ELNÖK: Igen.

DR. LEGÉNY ZSOLT (MSZP): Köszönöm szépen. Ez egy szakbizottság, de politikusok alkotják ezt a szakbizottságot, ezért, ha megengedi nekem, miniszter úr, egy picit politizálnék. Annak nagyon örülök, hogy miniszter úr jól felkészült szakemberekkel veszi magát körbe, azt gondolom, hogy ez kifejezetten előremutató, és annak is örülök, hogy államtitkári rangban, tisztségben foglalkoztatja ezeket az embereket, de a 2010-es kormányváltás előtt a Fidesz-KDNP pártszövetség azzal támadta az akkori kormányt, hogy mekkora mértékű, milyen létszámú, mondjuk úgy, a felsővezetői kar, aztán a 2010-es kormányváltás után a kormányzó pártok ugyan csökkentették a miniszterek számát, de az államtitkárok számát meg jelentősen növelték. Szerintem ez egy anomália, úgyhogy én azt szeretném mondani, javasolni, kérni, hogy ebben egy egyenes beszéd jöjjön. Ha a felsővezetői létszámot növeljük, lehetséges, hogy az kell, és lehetséges, hogy ez egyébként szakmailag is indokolt, csak azt mondom, hogy azért az egy anomália, az akkori politikai támadást akkor most is el kell fogadni. Köszönöm.

Lázár János válaszai

LÁZÁR JÁNOS, a Miniszterelnökséget vezető miniszter: Elnök úr, ha megengedné, akkor reflektálnék az eddig elhangzottakra, ami engem illet, hogy ha erre van lehetőség, mert egy másik bizottság is van...

ELNÖK: Jó. Akkor itt lezárjuk az első körös megszólalásokat, és akkor öné a szó.

LÁZÁR JÁNOS, a Miniszterelnökséget vezető miniszter: Ha megengedi...

ELNÖK: Igen.

LÁZÁR JÁNOS, a Miniszterelnökséget vezető miniszter: Köszönöm szépen. Van néhány nagyon kiemelt kérdés, amit részben egyenesen nekem címeztek, részben pedig átfogó és a kormányzat egészére vonatkozó, ezért, ha megengedik, erre először én reagálnék, utána átadnám államtitkár kollégámnak a szót, aki válaszol most és a továbbiakban is.

Először is azzal kezdeném, hogy az uniós források kapcsán nagyon fontos változás az, hogy eddig, tehát a 2007-13-as ciklusban a vidékfejlesztési program beavatkozási területe a háromezer fő alatti települések voltak, ami azt jelentette, hogy a gazdaságfejlesztési programok onnan ki voltak tiltva. Most nem a településméretben és a lakosságban lesz a különbség, hanem abban, hogy agrár-, vidékfejlesztés vagy pedig vállalkozásfejlesztés, tehát gazdaságfejlesztés. Ez azt jelenti, hogy a háromezer fő alatti településen is lehet gazdaságfejlesztési támogatást biztosítani a gazdasági minisztériumnak, nincs háromezres limit, illetve három ezer fő fölött is lehet vidékfejlesztési támogatást biztosítani, ahol az agrártevékenység vagy a vidékfejlesztés támogatása ezt igényli. Ebből jön ki a számok differenciája.

A másik dolog, ami világos kell legyen, és ez összefügg a degresszióval. Harangozó képviselő úr jól utalt arra, azt hiszem, én is ezt tapasztalom, hogy az agrárium a foglalkoztatási szempont helyett átcsúszott egy olyan jövedelemoptimalizáló elvárásba, ahol a nagytáblás növénytermesztés jó támogatási rendszerrel, alacsony foglalkoztatás mellett, magas gépesítés mellett, ahol még a magas gépesítés is támogatott, szerencsés időjárású és értékesítési viszonyok mellett komoly jövedelmet tud biztosítani. Ezt, azt hiszem, a választókerületünkben mindannyian tudjuk. Ezt irigység nélkül kell megállapítanunk, mert ennek egyébként örülhetünk, hogy ha akár nagygazdaságok vagy akár kisgazdaságok az elmúlt hét év támogatási rendszerének köszönhetően és szerencsés gazdaságpolitika, jó gazdálkodás mellett - mert azért az éghajlat és az értékesítési viszonyok mellett jól kell gazdálkodni ahhoz, hogy valaki eredményes legyen a mezőgazdaságban - sikereket tudott elérni. De kizárólagosan a növénytermesztésből, ráadásul magas területen, nagy gépesítés mellett növénytermesztésből nem a foglalkoztatás következik, hanem a létszám csökkenése következik. Ez most már egy hétéves tapasztalat. Ezt a kormánynak világosan kell látni.

Tehát először is hoznunk kellett egy döntést, hogy mennyi legyen a földalapú támogatás, mert egy kormánynak társadalompolitikai szempontokat kell mérlegelni, és azt nem akartuk, hogy a földalapú támogatás csökkenjen. Ezért tettünk át a vidékfejlesztésből - amit sokan vitatnak - a közvetlen agrártámogatási lábba 15 százalékot. Ezzel elértük azt, hogy a következő hétéves időszakban egy Tabon élő gazdálkodó esetében a földalapú támogatás plusz-mínusz néhány százalék eltéréssel, de attól függően egyébként, hogy fiatal gazda lesz vagy zöldítési programban részt vesz-e, lényegében nem fog csökkenni, sőt adott esetben növekedhet is.

A következő kérdés, hogy a kötelező támogatási szint felett - tehát ez 150 ezer euró - a nagytáblás növénytermesztőknek, akik csak növénytermesztéssel foglalkoznak, ezt a földalapú támogatást garantálni és biztosítani akarjuk-e. Nekünk az az álláspontunk, hogy nem akarjuk

biztosítani, azoknak akarjuk biztosítani, akik foglalkoztatnak, még hozzá többletfoglalkoztatást vállalnak, vagy jelen pillanatban is sok embert foglalkoztatnak. Felhívnám, és majd a vitában, ami ebből ki fog bontakozni, fel fogom hívni mindenkinek a figyelmét, hogy ha a kormány úgy dönt - ami szabad mérlegelés kérdése volt -, hogy ezt a 15 százalékot nem teszi át a vidékfejlesztésből a közvetlen agrártámogatásokba, akkor minden gazdaságnak, kicsinek és nagyoknak, 15 százalékkal csökken a földalapú támogatása. Nem a degresszió miatt, hanem az európai uniós támogatások vidékfejlesztésre szánt összegének csökkenése miatt. Tehát azért azt mindenkinek, aki tiltakozik a degresszió ellen, pontosan tudnia kell, hogy ha a kormány nem így dönt, akkor 15 százalékot mindenképpen elveszített volna.

Ezzel a döntéssel, ami a degresszióról való gondolkodást jelenti, azt érjük el, hogy 150 ezer euró fölött mérlegelhetünk, hogy a földalapú támogatás milyen mértékben jár annak, aki magasan foglalkoztat, az állattenyésztés, zöldségtermesztés, gyümölcstermesztés benne van a gazdasági portfóliójában, vagy pedig csak növénytermesztéssel foglalkozik.

Nekünk mi a célunk? Az, hogy maradjon a foglalkoztatás, sőt növekedjen a foglalkoztatás, ezért nyilvánvaló, hogy a növénytermesztőknek a 150 ezer euró fölötti földalapú támogatását nem fogjuk tudni garantálni. Az állattenyésztők, zöldségtermesztők, gyümölcstermesztők esetében pedig akár a bérkompenzáció segítségével, akár más technikai módszerek segítségével a kormány úgy fog döntést hozni, hogy a döntés pillanatában ne csak a degresszivitás szintje legyen látható, hanem a vele szemben felállított kompenzációs vagy támogatási mechanizmus is, ami lehet, hogy bérkompenzációs módszertan alapján fog működni - ezt most még számoljuk -, lehet, hogy más támogatási módszertan alapján azokból a forrásokból, amelyek visszamennek a vidékfejlesztési lábba, merthogy a megtakarítás a degresszivitás által visszatehető a vidékfejlesztési lábba.

Tehát a pénz lényegében körbejár. Természetesen a vidékfejlesztés valamennyivel kevesebbet fog kapni, mert nagyságrendileg 25 milliárdba kerül évente az, hogy ne legyen kevesebb a földalapú támogatás 150 ezer euró alatt. A csökkenéssel körülbelül 10 milliárdot, tehát a degresszióval nagyságrendileg 8-12 milliárdot fogunk tudni majd visszatenni, és a kompenzációból majd kijön egy egyenleg. De nem mindegy, hogy a forrást hogyan osztjuk föl, hova tesszük az arányokat, és hogyan próbálunk egyensúlyozni ezzel.

Jakab elnök úr és Győrffy Balázs elnök úr ott voltak a kormány hétfői ülésén, ahol látták, hogy intenzív társadalompolitikai vita zajlott, mert nyilvánvalóan a kormánynak nem lehet az a célja, hogy meglévő munkahelyeket bármilyen mértékben is veszélyeztessen, veszélybe sodorjon. A kormánynak az lehet a célja, hogy ne kevesebben foglalkozzanak agráriummal, hanem még többen foglalkozzanak vele. Az egy másik kérdés, hogy a mi politikai családunk számára fontos az is, hogy ezek önálló egzisztenciák és ne kiszolgáltatott munkavállalók legyenek adott esetben. Tehát ha mi tehetnénk, akkor az önálló egzisztenciák irányába terelnék a foglalkoztatás meghatározó részét és nem a kiszolgáltatott egzisztenciák irányába, de ez már nyilvánvalóan egy világnézeti vagy társadalomszervezési és -szerkezeti vita, releváns vita lehet. Így gondolkodunk a degresszióról, ez a válaszom részben a képviselőtársaimnak. A bérkompenzáció egy reális megoldás lehet a 150 ezer euró fölött.

Azt még látniuk kell, hogy mindenki alkalmaz valamit. Vannak, akik alulról kezdik, és ugye egy redisztribúciós rendszerben, egy másik támogatási filozófia alapján már 35, illetve 75 hektár fölött elkezdődik a csökkenés a másik oldalról. Erről Kis államtitkár úr tud beszélni önöknek, Németország és Franciaország ezt az utat járja. Valahol 150 ezer euró fölött 100 százalékos degresszió van, tehát mindenki próbálja a társadalmi valósághoz, a szociálpolitikai viszonyokhoz igazítani a támogatási rendszert.

Biztos vagyok benne, hogy nem egészséges a vidék fejlődése szempontjából az, ha nagy növénytermesztő vállalkozások magas gépesítés mellett, alacsony foglalkoztatás mellett kiszívják azt a forrást, amit vidékfejlesztésre vagy agrártámogatásra szánunk; szerintem ez egy alaptézis. Az a kérdés, hogy ezt tudjuk-e mozgatni vagy hogyan tudjuk befolyásolni a vidék sorsát, ez a vita tárgya. Természetesen lesznek nagy vesztesek, hiszen vannak nagy, csak növénytermesztéssel foglalkozó 5-6-7-8 ezer hektáros gazdaságok Magyarországon. Nem szeretek senkinek sem a pénztárcájában dúrni, de nyilván majd mindenki eldönti, hogy ezeknek a földbérlő társaságoknak ezt követően megéri-e ebben a formában tevékenykedniük vagy nem. Az ő általuk foglalkoztatottak száma jóval alacsonyabb, teszem hozzá, mint azoknak a száma, akik állattartó telepen gazdálkodnak, vagy zöldség-, növénytermesztéssel vagy más munkaerő-igényes kultúrával egészítik ki a tevékenységüket.

Minden átalakulásnak van valamiféle átalakulási ára, vesztesége adott esetben, ezt azért világosan kell látni és mérlegelni, de azt gondolom, hogy a korábbi támogatási rendszernek olyan torzító hatása van a vidéki életformára, amire egy felelős döntéshozó nem mondhatja azt, hogy nem döntünk semmit sem, minden rendben van így, ráadásul be vagyunk szorítva, mert augusztus 1-jéig egy hét évre szóló döntést kell hozni. Nagy az ember felelőssége, mert ha most nem dönt, utána már nem tud dönteni, nincs olyan, hogy minden évben megváltoztatja a döntését a tanulságok alapján.

Szóval, ebben a helyzetben, ebben a szakpolitikai kérdésben van a kormányzat, amit foglalkoztatási kérdésnek, társadalmpolitikai kérdésnek tekintünk, és egy mondattal tudjuk rendezni: az a lényeg, hogy amit kapunk pénzt, abból több ember gyarapodjon, gazdagodjon, erősödjön vagy kerüljön foglalkoztatásra, mint eddig.

Az eljárások ügye. Ahogy a partnerségi megállapodáson túljutnak a kollegáink, és lezárul az operatív programok kitérője, majd az államtitkár úrnak tételesen kell ismertetnie a bizottsággal, hogy a partnerségi megállapodás lezárása után konkrétan az operatív programban milyen pályázati fejezetek vannak. Harangozó képviselő úr mondta, hogy itt azért szükség lesz innovációra, ha elfogadjuk azt az alaptételt, hogy az elmúlt húsz évben egy helyben járás volt, vagy legalábbis lehetett, vagy rosszabb esetben visszafordultak bizonyos társadalmi folyamatok.

Tehát kell innoválni is a program belső tartalmát, most ezen már dolgozunk, erre mondtam, hogy ezt sürgősen át kellett dolgoztatnunk, és majd az államtitkár úr ezt tudja prezentálni. Brüsszel megadta a hat prioritást, amibe ezeket a társadalmi célokat be kell rendezni, tehát nem 100 százalékosan szabad kézzel mozgunk a pályán. Hat szempontot adtak, hat prioritást, hat tengelyt, amibe be kell rendeznünk a támogatás világát, de ezen erősen dolgozunk.

Én annak vagyok a híve, hogy radikálisan, kőkemény eszközökkel irtani kell a fölösleges bürokráciát. Először is egy pozitív föltételező hozzáállást kell a

magyar államigazgatáson átverni. Ugye Magyarország fordítva gondolkodik, mint mondjuk, az angolszász állam, mert Magyarországon mindent bizonyítani kell, és nem abból indul ki az állam, hogy az állampolgár igazat mond, hanem abból indul ki az állam, hogy az állampolgár hazudik. Tehát aki támogatásra jelentkezik, azzal szemben abból indul ki a magyar állam, hogy ez biztos, hogy hazudik. Minden így van összerakva, az egész életünk így van összerakva, a személyi igazolványtól kezdve a lakcímkártyáig. Tehát ha valaki megkérdezi tőle, hogy mi a lakcíme, azt bemondja, és az a valóság, ezt a magyar állam, ha hat dokumentummal nincs igazolva, nem hiszi el. Na most, vannak kultúrák, ahol fordítva van: akkor kell bizonyítani, amikor már bebizonyosodott, hogy az ember hazudott, de ez egy más állami hozzáállás.

Én azt szeretném, hogy mindenki a saját felelőssége jogi következménye mellett tegyen nyilatkozatot, és az államot terhelje például ennek az okirati dokumentálása adott esetben a különböző támogatások igénylésénél. Tehát szeretnénk egyszerűsíteni, szeretnénk a pályázatírókat, a projektmenedzsereket, közbeszerzőket, marketinges kollegákat visszaszorítani a szükséges minimális határra. Ez nem olyan egyszerű feladat, mert ez egy külön ipar: ha 8200 milliárdnak a 15 százalékát veszem, akkor itt 1300-1400 milliárdos iparág termelődött ki az elmúlt hét esztendőben. Ők nyilván nem fognak örülni ezeknek a híreknek, sőt azt gondolom, bizonyos pályázatoknál, mondjuk, egy város vegye vissza azokat a munkatársakat, akik kimentek vállalkozásba dolgozni, és inkább a városi tisztviselőknek adjunk több pénzt adott esetben az EU-s forrásokból, mint hogy vállalkozási oldalon finanszírozzuk meg ugyanezt a tevékenységet.

Most az egy más kérdés, hogy a leegyszerűsítés mellett milyen segítséget tud adni a kamara, amit mi szerettünk volna közreműködővé tenni a vidékfejlesztési támogatásoknál. Ezt az Európai Bizottság nem hagyta jóvá, de milyen segítséget tud adni a kamara, akitől mindannyian azt várjuk, hogy ha már tagja az ember, akkor valamit szolgáltasson is? Ez egy normális magyar elvárás. Ha már kamarai tagság van, akkor mit fog tudni szolgáltatni, mondjuk, a támogatás-leigényléseknél adott esetben a kamara, vagy a különböző érdekképviselői szervezetek, vagy a lokális önkormányzatok, vagy az állam mit tud ebbe beletenni? Itt szeretnénk nagy újításokkal előállni, majd meglátjuk, hogy mi az, amiben a törvényességet, tisztességet és transzparenciát egyszerre tudjuk garantálni, de a pályázatíró lobbija, ez a soft szféra háttérbe lesz szorítva.

A munkaügyi támogatások részben válasz; abból következik, amit mondtam, hogy nincs 3 ezres határ, hanem agrártámogatás, vidékfejlesztési, illetve gazdasági támogatás van. 700 milliárdos alap lesz a gazdasági minisztériumnál foglalkoztatási alap céllal, de az hozzátartozik az igazsághoz, hogy a közös agrárpolitika tiltja a dupla támogatást, tehát duplatámogatási tilalom van. Tehát amit támogatunk vidékfejlesztéssel és agrártámogatási rendszerrel, azt foglalkoztatási ágon duplán már nem támogathatjuk meg, de erről Kis államtitkár úr részletesen tud önnek beszámolni.

Adósa maradt a kormány egy üzemgazdaságossági törvénnyel a parlamentnek a földforgalmi törvény után és egy integrációs törvénnyel is, amire készültek tervek a Földművelésügyi Minisztériumban. Ezek a tervek készen állnak, nincs meg a szakmapolitikai vita, a következő másfél év mérlegelése szükséges, a támogatáspolitikai, a birtokpolitikai és az adópolitikai összecsiszolása, mert most ez zajlik tulajdonképpen. Van egy birtokpolitikai cél, hozzárendelve egy támogatáspolitikai cél, ehhez jönnie kell egy

adópolitikai, társadalompolitikai célnak, ehhez egy üzemgazdasági törvény tartozik-e, illetve hogy milyen integrációra van szükség, magánintegrációra, állami integrációra, mit jelent az integráció, miben kell integrálni, termelésben, hitelezésben vagy éppenséggel értékesítésben. Az államnak az állam kezében lévő bankrendszerrel fontos célja az - takarékszövetkezeti integráció, takarékszövetkezetek, Takarékbank, Posta, ami szintén a Miniszterelnökséghez tartozik -, hogy ezt az agrárhitelezésbe beállítsa. De a Magyar Fejlesztési Banknak most zajlik az átvilágítása, ami szintén hozzánk tartozik, és ott is látok olyan forrásokat, amelyek adott esetben agrárhitelezésbe beállíthatók. Tehát van az állami bankrendszerben hitelezési mozgástér, politikai döntés kérdése, hogy az agrárium irányába a hitelezés meginduljon. Én ezt kifejezetten fontosnak tartom, és ez összefüggésben van az értékesítési-termelési viszonyokkal.

Kónya képviselőtársam kérdése, a költözés. Én úgy gondolom, hogy vidékfejlesztési vagy európai uniós szakemberből kevés van, akik nálunk dolgoznak jelen pillanatban már helyettes államtitkári szinten is, azok közül nagyon sokan dolgoztak 2010 előtt is, és ez nincs másképpen több olyan minisztériumban, amely EU-s források leközvetítésével vagy kijuttatásával foglalkozik. Ez egy speciális szakértelem, tulajdonképpen a magyar állami felső vezetésben néhány tucatnyi ember van, aki Brüsszelben tárgyalóképesen tudja képviselni a magyar érdekeket. Tehát a költözésnek nem célja az, hogy a minisztérium személyzeti struktúráját megváltoztassuk, ez mindenkinek egy életvezetési kérdés. Mi mindenkinek korrekt ajánlatot fogunk tenni. Tehát nem ingázásról van szó, a magyar állam kész abba investálni, hogy a magyar állami vagyon átrendezésével lakóingatlanokat is biztosítani képes legyen. Olyan városokat próbálunk preferálni Kecskemét esetében, ahol az általános iskolai és a köznevelési körülmények akár budapesti színvonalúak. Aki ismeri a kecskeméti óvodai, iskolai rendszert, középfokú oktatási rendszert, az azt hiszem, hogy az ország bármelyik városában, Budapesten is versenyképes egy gyereket nevelő család számára. Tehát nem elvadítani szeretnénk a kollégákat, akik ezen a területen dolgoznak, hanem életkarriert, életpályát és természetesen egy pályamódosítást ajánlunk föl.

Az egy más kérdés, hogy nyilvánvaló, a Debreceni Egyetem háttérével, Gödöllő háttérével léteznek olyan szakemberek, akik most vidéken vannak adott esetben, és ebbe a munkába bevonhatók, akár a Földművelésügyi Minisztérium munkájába, akár a vidékfejlesztési államtitkárság munkájába. Tehát pont ez az agrárértelmség az, amely munkával terhelhető bizonyos értelemben. Van egy speciális része, ez az EU-s rész, amely azonban speciális szaktudást igényel. Nem veszíteni akarunk, hanem meg akarunk nyerni embereket.

Akik nem jönnek Kecskemétre, azoknak az állása, jogviszonya természetesen nem szűnik meg, félreértés ne essék, de szerintem a vidékfejlesztési államtitkárság vonzó ajánlatot tud tenni. És úgy gondolom, hogy ez a Földművelésügyi Minisztérium esetében is így van.

Most - csak zárójelet nyitok - az persze egy gondolkodás kérdése, és ez átvezet arra a politikai kérdésre, hogy most hány embernek kell irányítania a magyar államot, a központi állami irányítás vagy kormányzás az hány embert jelent, hogy azért elfogultság nélkül állíthatom, hogy ezek a minisztériumi struktúrák 30-40 éves minisztériumi struktúrák. Hogy mit jelent egy minisztérium - pont képviselő úrnak, aki látta, mondjuk, a Honvédelmi Minisztérium működését közelről, ami több oknál fogva is párhuzamos,

hiszen van egy katonai, vezérkari irányítás, és van mellette egy civil, honvédelmi minisztérium irányítás -, hogy mit is jelent a minisztérium szervezete, feladata, felelőssége, struktúrája, az szerintem épp aktuális, hogy átgondolásra kerüljön, függetlenül attól, teszem hozzá, hogy milyen színű többség van a parlamentben. Mert én abban egyáltalán nem vagyok biztos, hogy azt jelenti, amit 30-40 éve jelent, mert ez egy változó világ, más feladatkörök vannak, más ügyintézés van, ráadásul a tagállami hatáskörből rengeteg átkerült brüsszeli hatáskörbe vagy NATO-hatáskörbe adott esetben, hogy egy speciális irányt mondjak. Én a miniszterhátsáimat azzal nyugtatom és bátorítom, attól függően, hogy ki az ideges és ki ijedt meg, hogy ezt egy lehetőségnek kell tekinteni, mert egy új struktúra kiépítése mindig alkalmas arra, hogy embernek arra, hogy akár évtizedekre meghatározza, hogy mit is jelent az, hogy minisztérium, minek kell a minisztériumba tartozni, mivel nem kell foglalkozni. Magyarországon hajlamosak vagyunk mindennel foglalkozni, amivel egyébként már réges-régen az agrárkamara foglalkozik vagy érdekképviseletek foglalkoznak vagy más szervezetek foglalkoznak. Tele vagyunk párhuzamossággal.

Nem... - hogy mondjam? Próbálok úgy beszélni, nehogy valaki félreértse, hogy ezt bármiféle pénzügyi szükség diktálja, szó nincs erről, bár kétségtelen, most, amikor meg kellett csinálni ezt a minisztériumot, akkor elolvastam Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úr balatonőszödi beszédét, mind a két részletet, nemcsak azt a minimális részt, ami nyilvánosságra került, hanem amiben az állam átalakításáról beszélt, rendkívüli tanulságokkal szolgált, teszem hozzá - ennyi év távlatából, némi higgadtsággal kezelve a helyzetet -, nagyon tanulságos, lehetne belőle sok mindent figyelmébe ajánlani a mindenkori kormányzóknak, már akik az országot kormányozzák. Csak azért mondom, hogy időről időre pártállástól függetlenül felmerül az, hogy mi is a kormányzás. Szerintem egy nagy infrastrukturális átalakítás fölveti ennek a lehetőségét.

De, még egyszer mondom, nem kormánytisztviselők ellen hozzuk ezt a döntést, minden kormánytisztviselővel le kell ülni, meg kell beszélni. Az államtitkár úrnak könnyebb a helyzete, mert ez egy százfős állományt jelent praktikusán a két helyettes államtitkársággal.

De közben azért pártállástól függetlenül látniuk kell, hogy szinte valamennyi megyei jogú város bejelentkezett, ha nem minisztériumra, akkor állami főhatóságra. Szolnok megyei jogú város a Vízügyi Főigazgatóságot kéri, mint ahogy erre volt is korábban példa. Miskolc megyei jogú város, Székesfehérvár, Szombathely, Győr sorban, és pártállástól függetlenül a helyi szocialista képviselő-testületi tagok vagy baloldali képviselő-testületi tagok is messzemenőig támogatják, mert valamit mégiscsak a fölvetés generált, vagy egy életérzést, hogy a vidék is kapjon lehetőséget az ország irányítására. Ez az érzés nagyon sok emberben azért ott van - a jelenlévők, azt hiszem, szinte kivétel nélkül vidéki képviselők -, tehát ez valahogy mégiscsak ott van az emberekben.

Így próbáljuk majd levezényelni ezt az átalakítást és ezt a költözést. És az infokommunikáció mai állása alapján ezt nem látom egy ördögtől való dolognak egy ekkora országban ilyen infrastrukturális körülmények között.

A közfoglalkoztatás, csak egy mondatot szeretnék mondani. A szociális foglalkoztatást mind a vidékfejlesztésnél, mind a foglalkoztatási ágon kiemelten kezeli a következő hétéves európai uniós fejlesztési program, azzal a megszorítással, hogy nem a munkaerő-fölösleg lekötése önmagában a cél,

hogy a szociális segélyezéssel szemben a társadalmi igazságosság miatt valami álljon, hanem nagyon sok megkeresés éri a kormányt különböző ötlettel, hogy ezek hogyan állíthatók be gazdasági termelésre, piacot befolyásoló gazdasági termelésre.

Én ezeket szerettem volna elmondani, egyetértve azzal, hogy a vidéki létforma és a vidéki életforma - és ezzel szeretném befejezni, amit Harangozó képviselőtársam érintett, hogy mit kezdünk a vidékkel, illetve hogy mi fog történni vidéken. Szerintem az államnak abban, hogy az állami erőforrásokat hogyan osztja el, óriási felelőssége van, hogyan szervezi meg az oktatást; hogyan szervezi meg az egészségügyet; hogyan szervezi meg ehhez a közlekedést; hogyan osztja el ezt a vidékfejlesztési ezermilliárdot; hogyan gazdálkodik az állami vagyonnal, földvagyonnal vagy erdővagyonnal adott esetben; hogyan szervezi meg a közfoglalkoztatást és a segélyezést, ezek együttesen. Tehát legalább tucatnyi irányból lehet arra hatást gyakorolni, hogy a vidéki életforma, nem a jómódúak számára, hanem az alsó középosztály vagy a legszegényebbek számára érdemben változzon, vagy valamiféle előremozdulás történjen.

Elnök úr, ennyiben szerettem volna reflektálni az eddig elhangzottakra. Kis Miklós államtitkár úr és Vitályos Eszter a későbbiekben minden kérdésükre válaszolni fog.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor ez sorra is kerülhet. Megadom a szót, és majd tovább folytatjuk a kérdezést.

Kis Miklós Zsolt válaszai

KIS MIKLÓS ZSOLT államtitkár (Miniszterelnökség): Elnök úr, köszönöm szépen a szót. Igyekszem tehát azokra a kérdésekre válaszolni, amelyeket miniszter úr nem érintett.

A szociális gazdaságfejlesztés, illetve a helyi gazdaságok kialakítása, mint ahogy elhangzott, ez egy kiemelt programja lesz a kormánynak, nemcsak a vidékfejlesztési forrásokból, hanem más forrásokból is. Itt azért egy dolgot hadd jegyezzek meg, egy személyes tapasztalatot hadd osszak meg. Az egyik gazdatársam számolt be nekem arról, hogy komoly problémákba ütközött egy ilyen szociális szövetkezettel kapcsolatban (*Lázár János és munkatársai távoznak az ülésről.*), ugyanis nagyon kiváló ötlet volt az, amikor a helyben lévő munkanélkülieket, illetve a helyben lévő rászorulókat egy ilyen szociális szövetkezetben próbálta meg a helyi önkormányzat valamiféle nonprofit jelleggel összhangba terelni, és valami foglalkoztatást biztosítani számukra, ugyanakkor utána azzal szembesültek, hogy ez a szövetkezet pontosan a termelők piacán olyan termékekkel jelent meg és olyan árakkal, amelyeket azért egy picit - hogy is mondjam? - összhangba kellett volna hozni. Ettől függetlenül azt kell hogy mondjam, hogy az egyik legfontosabb a helyi gazdaság kialakítása és a helyi gazdaság fejlesztése lesz, de azért azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy itt azért családok egzisztenciájáról is szó van.

Energiahatékonysági kérdésekre, a helyi energiatermelésre szintén lesz a vidékfejlesztésben és egyébként más forrásokban is lehetőség. Elsősorban a célunk az, hogy a földgáz kiváltását biztosítsuk, tehát olyan korszerű, energiahatékony akár biomasszaüzemeket, illetve ilyen készülékeket, eszközöket finanszíroztassunk a vidékfejlesztési forrásokból, amelyeket a helyi gazdaságokban, a helyi önkormányzatokban be tudnak állítani, és ezáltal -

azontúl, hogy a költségeket csökkentik - a kiszolgáltatottságuk is nagymértékben lecsökken.

A programozást illetően még egyszer elmondanám, hogy jelenleg is a programozás zajlik. Június 7-ig kellett az operatív programokat megküldeni Magyarországnak. Jelenleg a partnerségi megállapodás tárgyalása zajlik, ez heteket fog még maximálisan igénybe venni. Ezt az államtitkár asszonnal napi, heti szinten egyeztetjük a brüsszeliakkal, az egyes tematikus célokat és azokat a technikai jellegű kérdéseket, amelyek felmerültek, egyeztetjük.

Miután megtörtént a partnerségi megállapodás elfogadása, onnantól kezdve tudunk belemenni az operatív programok részletes kifejtésébe is. Ezt egyébként már június 7-én a magyar kormányzat megküldte Brüsszel számára, és ezek alapján is reflektálnak, így a következő időszak célja az lesz, hogy az operatív szintű egyeztetések is megtörténjenek, és azokat a prioritásokon belüli összhangokat, amelyeket a tervezésben figyelembe kellett vennünk, most váltjuk úgymond aprópénzre, tehát most tudjuk azt megmondani, hogy konkrétan erre a célkitűzésre milyen eszközöket milyen pályázati jelleggel, milyen forrásokat milyen intenzitással tudunk biztosítani.

Részen az elképzeléseinket már elküldtük Brüsszel számára, és a partnerségi megállapodás elfogadása után tudjuk ezeket részleteiben kifejteni, de természetesen amennyiben lehetőség lesz rá és igény lesz rá, úgy a részletekről majd a bizottság részére is be tudunk számolni.

A foglalkoztatásra visszatérve és a foglalkoztatási támogatásokra. Amit már elmondott a miniszter úr is, azért itt van egy bizonyosfajta kettősség: a közös agrárpolitika sajnos bizonyos szempontból - ami az agrárium szerepét illeti - azért korlátokkal is rendelkezik, és azoknál a támogatásoknál, amelyeket mondjuk, más szektorokban nagyon egyszerű módon oda tudnak ítélni, itt a közös agrárpolitika ilyen szempontból behatároló.

Mindannyian tudjuk, nagyon sokszor tárgyalták, úgy gondolom - bár én nem voltam képviselő, de biztos vagyok benne -, a mezőgazdasági bizottsági üléseken nagyon sokszor voltak olyan fejlesztési irányra törekvések vagy egyszerűen csak ilyen lehetőségek, amikor abba a határba ütköztek, amikor azt mondták az illetékes tárca képviselői, hogy igen, de ott van a de minimis-szabály, és az a de minimis-szabály nagyon sok esetben korlátozó. Ez sajnos a továbbiakban is így lesz, azonban jó érv, hogy ami eddig, mondjuk, a de minimis-keretet illetve, ugye az elmúlt három év korlátja 7500 euró lehetett, ez most már 15 ezer euróra került felemelésre, amit - ha úgy nézzük - a mezőgazdaságban még mindig kevésnek érzek, ugyanakkor már ahhoz képest, hogy eddig 7500 euró volt, most már a duplája. Tehát ilyen szempontból ezeket a kereteket sajnos próbáljuk ugyan feszegetni, de mivel közös agrárpolitikáról lévén szó, úgy gondolom, hogy megkerülhetetlen.

Az élelmiszeripari beruházásoknak és az integrációs törvénynek az összhangját, az összefogást erősíteni kell. A miniszterelnök úr is többször kifejtette, és az összefogásról mindenkinek, azt hiszem, meg az integrációról külön véleménye van, láttunk nagyon sok jó kezdeményezést, ami utána eléggé félresiklott. Személyes tapasztalatokból is azért tudom azt, hogy a termelői csoportok, termelői szövetkezetek nagymértékben az összefogást kívánják elősegíteni, ugyanakkor sokszor olyan akadályokba ütköztek és olyan problémák merültek fel házon belül, amelyek után - magyarán a termelői szövetkezetek előzetesen ismertek lettek, majd véglegesen, aztán utána finanszírozási és egyéb gondokból kifolyólag tönkre mentek.

Tehát valami oknál fogva - és most a saját gazdatársadalmamat is egy picit, ha szabad, kritizálom - megvan azért ennek az alapja, hogy miért nem szeretik a szövetkezeteket: amikor kényszerből kialakított termelői szövetkezetekbe kényszerítették őket, akkor azért nem csoda, hogy a történelem még él bennük, és nem igazán hajlandóak az integrációnak ezen a fókán továbblépni. Az azonban tény, hogy Nyugat-Európában ez a szövetkezés sikeres, és hosszú távon ezek a fejlesztési források, amelyeket kihelyezünk elsősorban kis és közepes családi gazdaságoknak, akkor lesznek igazán hatékonyak, ha ez a fajta forráskihelyezés azzal is párosul majd, hogy ezek a gazdák egy integrációban, egy összefogásban összpontosítsák az erőiket, ugyanis csak így leszünk hosszú távon is versenyképesek. Tehát a rövid távú eredményességünk, ami a forrásokat illeti, akkor lesz hosszú távon is sikeres, ha ezt a fajta termelői összefogást tovább tudjuk erősíteni, mert a verseny óriási a piacon. Mindannyian tudjuk, hogy azért eléggé felkészületlenek vagyunk az összefogás terén mind a mai napig is, és nagyon nagy a bizalmatlanság.

Azt gondolom, ennek az összefogásnak a bizalom lehet az egyik legfontosabb alapja, és ha ezt belátja majd a gazdatársadalom is, akkor igen is sikeresen lehet összefogásokat létrehozni, mint ahogy már most is vannak erre jó példák. Meg kell nézni, hogy ők miért működnek jól, ezeket a példákat pedig be kell építeni majd az új rendszerbe is és az emberek fejébe is átültetni.

Próbálom nézni a jegyzeteimet és a kérdésekre válaszolni, amelyeket még a miniszter úr nem tett meg. Nyilván a kecskeméti költözéssel valóban nem az a célunk, hogy itt a közigazgatásban lévő szereplőket ezáltal megszűrjük. Azzal kezdtem az egyeztetésen, a főosztályomon, amikor állományülést tartottam, hogy mindenki munkájára számítok. Tehát az a csapat, amelyik eddig ezen a programozáson együtt dolgozott, nagyon komoly munkát tett ebbe bele, és nagyon komoly szakmai munkát végeztek az elmúlt években, évtizedekben is akár.

Tehát ennek a fajta szakapparátusnak a tudására én a továbbiakban is számítok, hiszen pontosan tudjuk azért, hogy sajnos nagyon kevés az a jó és kiváló szakember, aki az agráriumban is jártas, az európai uniós jogokat is ismeri, és bizony még akár a realitásokat is komolyan ismeri. Sokszor az utóbbiban azért vannak komoly kritikák a közigazgatást illetően, de számomra is az a cél, hogy ez az apparátus egyben maradjon, és mindenkit, aki ezt a fajta munkát tudja vállalni, minden eszközzel segítsük akár az ingázásban, akár a költözésben, oktatásban, intézményekben, a miniszter úr elsorolta. Tehát ebben mi maximálisan partnerek leszünk. Természetesen, ha valaki ezt nem tudja vállalni, mert adott esetben olyanok a családi körülményei, akkor is mindenképpen biztosítani fogjuk azt, hogy vagy a közigazgatásban, vagy a helyhez kötésben, a helyi munkában továbbra is tudjon aktívan szerepelni.

A geotermális energia. Azt hiszem, régóta nagyon fontos célja Magyarországnak, hogy ebben az energiában továbblépjünk. Nagyon fontos döntés volt, amit meghozott ez az Orbán-kormány, a geotermikus energia hasznosítását megkönnyítette. A képviselő úr pontosan tudja azt, hogy milyen komoly harcokat kellett megvívni, és milyen hatékonyan lehet a geotermális energiát felhasználni.

Azt gondolnám, hogy amikor Magyarország ezeken a kincseken ül, és mondjuk, megnézünk egy holland üzemet - énnekem volt szerencsém megtekinteni egy holland virágkertészetet, akik egyszerűen nem is értették, hogy Magyarország itt ül az aranybányáján, és miért nem hasznosítja. Amíg

nekik a földgázzal fűtött üvegházakkal kell gazdálkodniuk - egyébként kiválóan végzik ezt -, addig nem is értik, hogy Magyarország ezeket a kincseket miért nem használja ki hatékonyabban.

Úgy gondolom, a vidékfejlesztési programozásban ez nagyon komolyan szerepel, és nyilván a képviselő úr pontosan tudja, hogy a kertészeti albizottságnak volt egy nagyon komoly javaslata a kormányzat számára, amelyben kifejezetten a kertészet és a zöldség-, gyümölcsstermesztés megsegítésére nagyon komoly programot tettek le. Ebben szerepel a geotermális energia hasznosítása is, de egyébként minden olyan programelem, amelyet a kertészeti albizottság megtárgyalt és segített, ugyanúgy meg fog jelenni a vidékfejlesztési programozásban is.

Tehát biztosíthatok mindenkit, hogy aki ebben a programban részt vett, az meg fogja találni majd ebben a programban is ezeket az elemeket, pontosan azért, mert azoknak az ágazatoknak a fejlesztése elsősorban a célunk, amelyek valóban munkahelyet tudnak teremteni. És azért a kertészet, a zöldség-, gyümölcsstermesztés pontosan azok az ágazatok, amelyek munkahelyeket tudnak nemcsak megőrizni, hanem teremteni is, ráadásul ha a feldolgozás irányába még jobban elmozdulunk, akkor ez még több munkahelyet biztosít majd.

Röviden ennyit szerettem volna a kérdésekre válaszolni, és amennyiben van még, akkor természetesen állok rendelkezésre.

Újabb hozzászólások és arra adott válaszok

ELNÖK: Igen, van. Hozzászólásra jelentkezett Földi László és még további két képviselőtársunk is.

FÖLDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Mint Pest megyei képviselő engem a központi régió kérdése azért izgat. Arról beszélt a miniszter úr és az államtitkár úr is, hogy a vidékfejlesztésnek kiemelt területe lesz az élelmiszeripar fejlesztése, a feldolgozóipar úgymond létrehozása, hiszen a mi térségünkben elég sok konzervgyár működött valamikor. Most már csak egy működik belőle, Kecskeméten, illetve Nagykőrösön egy francia cég, más nem. Nyilván nincs szükség mamutvállalatokra, de kisvállalatokra igen, szükség van, amely a helyben megtermelt gyümölcsöt, zöldséget fel tudja tisztességgel dolgozni.

Mint más területen, a központi régióban a támogatottság aránya, a támogatottság intenzitása a korábbi ciklusban is kevesebb volt, mint más régiókban. Ugye arra kaptunk ígéretet, hogy bizonyos hazai forrásból fognak minket támogatni az uniós pénzekon kívül, de ahhoz, hogy ebben a térségben megindulhasson az élelmiszerüzemek, kisüzemek létrehozása, nagyon komoly forrásokra lenne szükség, és jó lenne, hogy ha uniós forrásból is kapnának a központi régióban. Köszönöm, elnök úr.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Pócs János!

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen. Államtitkár úr, az életben néha az a legdrágább, ami nem kerül semmibe. Az a szemlélet, amit ma itt hallottunk, úgy gondolom, hogy a vidék és a mezőgazdaság számára egy nagyon értékes szemlélet, hiszen sok minden mást megváltoztat, amit elveszítettünk a rendszerváltás óta.

Az élelmiszer-gazdaság nagyon fontos kérdés, és nagyon sok ellentét volt az elmúlt évek, az elmúlt évtizedek alatt. A jószágértékesítést gyakorlatilag a vidéki településeken az uniós csatlakozásra való hivatkozással az akkori kormányzat megszüntette, úgy, hogy mellette, mondjuk, a tanyafejlesztési projektet, a tanyai támogatást nem építette ki. Ma ott tartunk, hogy vidéken azok az emberek, akik egyébként a saját háztartásukban meg tudnának élni, a disznóólban fűnyírót tartanak, a gyümölcsfa helyett pedig tuját ültettek, és ezek az emberek munkanélküli segélyért állnak sorba, pedig legalább saját magukat el tudnák látni. Úgy gondolom, hogy talán az állattartási rendeletünket is hozzá kellene igazítani például az ausztriaihoz, ahol a belső fogyasztás fellendítése óriási lehetőséget biztosít az országnak.

Az élelmiszer-gazdálkodás fejlesztésével kapcsolatban szeretném kiemelni és felhívni az államtitkár úr figyelmét a közétkeztetésre. Amikor polgármester lettem, az első dolgom az volt, hogy a közétkeztetést saját kézbe vettük, vagy vállalkozó vagy önkormányzati kézbe. Óriási lehetőség van benne az élelmiszer-előállítás piacán, mégis azt látjuk, hogy a közétkeztetésben nagyon sokan állami támogatásból úgy költik el a pénzüket, hogy bemennek az első multicéghez, és egy bizonytalan eredetű külföldi élelmiszert vásárolnak állami támogatásból. Én úgy gondolom, hogy ha közétkeztetésre sokkal nagyobb energiát, figyelmet koncentrálnánk, óriási lehetőséget adna a vidéknek.

Ezt szerettem volna elmondani, köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Győrffy Balázs!

GYŐRFFY BALÁZS (Fidesz): Köszönöm szépen. Először szeretnék visszakérdezni egy kicsit a 2007-2013-as vidékfejlesztési programra. Miniszter úr említette, hogy a különböző források koncentrációja meglehetősen jelentős volt az elmúlt fejlesztési időszakban. Én tisztelettel kérdezném, van-e arra valami adat, hogy itt a vidékfejlesztési programon belül ez a fajta koncentráció miképpen aránylik a használt terület nagyságához, illetve a gazdasági teljesítményhez.

A következő kérdésem már a '14-20-as tervezési időszakra vonatkozna, és a degressziót érintené részben. A degresszió a 225 eurós területalapú támogatásból 145 eurót érint nagyságrendileg, hiszen a zöldítés ez alól kimarad. A 15 százalékos átcsoportosítás, ami a kettes pillérből ment az egyes pillérbe, ez, ha a kormányzati birtokpolitikát nézzük, és abból veszünk egy számot, akkor az 1200 hektár feletti gazdaságok esetében ez nagyságrenddel 4,5 milliárd forint többlettámogatást jelent. Ugyanakkor tudomásul kell venni, hogy ezen gazdaságok nagyságrendileg 1,1 milliárd hektárt művelnek, és az én ismereteim szerint ez nem egyezik... *(Jakab István: Millió!)* 1,1 millió hektárt, bocsánat, ha nem azt mondtam! *(Jakab István: Milliárd.)* 1,1 millió hektárt művelnek. És itt nem biztos, hogy azonosak a számok, de az én ismereteim szerint 32 ezer 600 főt foglalkoztatnak. Ugyanakkor a degresszió egyes számai, hiszen nyilván több alternatíva is készült ez ügyben, ezen összegnél, ennél a 4,5 milliárd forintnál jóval nagyobb elvonást jelentenek ezen cégek számára. Kérdezném, hogy vidékfejlesztési programon belül ezt a többletforrást mire kívánja az államtitkárság fordítani.

És egy gyors kérdés lenne még államtitkár asszony irányába is. Ha jól értem, és remélem, hogy akkor ez a pozitív kimenetel, akkor a DG Agri és a DG Regio közötti vita a GINOP-os finanszírozás tekintetében eldőlni látszik,

és ha jól értelmezem, a mi javunkra. Erre kérnék, hogy ha van lehetőség válaszolni, egy igent vagy egy nemet. Köszönöm szépen.

ELNÖK: És köszöntöm a parlament alelnökét, Jakab Istvánt, aki régi, ős bizottsági tagunk volt a ciklus kezdetéig. Ő is hozzá szeretne szólni, megadom a szót.

JAKAB ISTVÁN (Fidesz): Köszönöm a lehetőséget, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Vendégként, a legvégén, kivártam sorom. Sok kérdés elhangzott, tehát igazán kérdést már nem is szeretnék megfogalmazni. Viszont szeretném abbéli álláspontomat kifejezni, hogy jó érzés volt hallgatni, hogy a vidékfejlesztés tekintetében az elkövetkező hét esztendőben kiemelt szempont az élhető vidék; kiemelt szempont a forrásoknak a valóban a vidék megtartó képessége érdekében történő felhasználása. Azt gondolom, ez valamennyiünk közös feladata lesz. Úgy érzem, hogy most vagyunk abban a pillanatban, amikor egy olyan változás következik be a vidék életében, ami hosszú távon meghatározza az ott élő emberek életminőségét. Ez egy hatalmas feladat, úgy gondolom, hogy pontosan ezért kiemelkedően fontos, hogy miniszter úr, államtitkár asszony, államtitkár úr nyíltan, őszintén, egyenesen, kendőzetlenül elmondták a dilemmákat is.

És talán egyetlen dologra szeretném még a figyelmet ráirányítani. Fontos az, hogy vidéken az összefogás, a feldolgozó ipar létesítése, hogy ahol a jövedelem keletkezik, legalább egy része annak a profitnak, ott maradjon. Ez egy nagyon fontos változás lesz, úgy érzem, a vidék életében. Az a fajta gazdaösszefogás, ami most formálódik, az, úgy érzem, hogy az elkövetkező időszakban érezteti majd a hatását.

A degresszióval kapcsolatban csak annyit, képviselőtársaim elmondták, hogy nagyon megfontoltan, de ezt az ügyet nem lehet megkerülni, mert azokat a gazdaságokat, amelyek eddig is a magas élőkommunka-felhasználás mellett, ami vidéken ott tartotta az embereket, jövedelmet veszítettek, nem lehet tovább terhelni, ezeket segíteni kell. Ugyanakkor azok, akik csak az abszolút iparszerű termelésre alapozva professzionális gépsorokkal jelentős profitot tudtak elérni, nyilván nekik a vidéki életminőség javításához vagy a jelenlegi fenntartásához nagyobb mértékben kell hozzájárulni. Azt gondolom, egymás között sincs ebben vitánk, és én köszönöm, hogy ebbe az irányba gondolkodik a tárca. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Végül én szeretnék még néhány gondolatot elmondani, illetve konkrét kérdést is feltenni. Addig az ülésvezetést átadom Horváth István alelnök úrnak.

(Az ülés vezetését Horváth István, a bizottság alelnöke veszi át.)

HORVÁTH ISTVÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úrnak megadom a szót, parancsoljon!

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke: Köszönöm szépen. Az elhangzott gondolatokhoz csak nagyon röviden. A megújuló energiatermelés vidéken való forszírozása rendben van, de figyeljünk oda az energiaegyensúlyra. Én elég sokat foglalkoztam ezzel a kérdéssel, itt én mint mérnökember, még nem láttam ebben egy hihető kimutatást, hogy vajon

mennyibe kerül az az úgynevezett megújuló energia, amit a mezőgazdasági termelés alapanyagaiból gründolunk, teszünk, szállítunk össze, ez vajon kisebb energiahányadot képvisel-e, mint amit energiaként kinyerünk az egész rendszerből. Mert itt a Földnek mint megújuló energiánk, ami elég hosszú idő alatt újul meg, éppen az eltartó képességét és az abból kivett energiát elfelejtjük visszapótolni, és akkor már ott egész érdekes egyensúlyok jönnek ki, hogy ha azt is megnézzük, hogy ott mi történik. Tehát ez egy nagyon izgalmas kérdéskör, hogy meddig szabad megújuló energiaként, mondjuk, a nyárfa-, akácerdők és nem tudom, minek az irtását megújuló energiának betudni, vagy pedig tényleg a szalmabála az-e. Az is nagy kérdés. Láttam szalmatüzelésű energiaüzemeket Dániában. Az rendben van, hogy onnan elhoztuk a szalmát, de, elnézést, az egy talajerő-utánpótlásra is alkalmas valami. Szóval, hogy ha azt elhoztam onnan, utána vissza kell pótolnom az energiát. Tehát ez rendkívül összetett. Én nem tekintem egyébként megújuló energiának, amit a mezőgazdasági tevékenységgel állítunk elő. Melléktermékes hulladék lehet, de amit tudatosan arra termelünk, hogy azt megújuló energiaként használjuk el, az szerintem egyelőre nem tartozik a megújuló energiák körébe.

Az LHH-s, tehát a leghátrányosabb helyzetű térségeket Farkas Sándor említette. Igen, szembesültem én is azzal, hogy ezek a körzetek, kistérségek valóban beletartoznak a statisztikai adatok miatt a leghátrányosabb helyzetű kistérségekbe, és rendszerint a körzetközpont volt az, amelyik zseniálisan megfogta ezt a lehetőséget, rendkívüli módon fejlődött, ugyanakkor semelyik más település nem. Viszont a statisztikai átlag mégiscsak most is azt hozza ki, hogy ez bizony egy LHH-s térség, mert a nem fejlődő települések hátrányos helyzetét is bele kell számolnunk a statisztikába, és az egyenleg az, hogy akik azon a körzeten belül vannak, azok hátrányos helyzetűek, de csak egyetlen vagy esetleg még egy nagyobb, több ezres lélekszámú település volt az, amelyik valójában fejlődést tudott elérni a program keretében.

Arra ösztönözném természetesen - és ha jól értettem az itt elhangzottakat, ebben szinte már egyezés is vagy irányultság van -, hogy a kézimunkaerő-igényes területekre legyünk szívesek majd minél inkább a pályázatokat kiírni, ha a vidékfejlesztésen belül a mezőgazdaságot érintő pályázatok kiírása, előkészítése lesz. Tehát itt már kompenzálódik az a probléma, amiről itt a miniszter úr, államtitkár úr beszélt: a nagy üzemgazdaságok rendszerint robotizált, gépesített termelési kultúrája bizony a kézimunkaerő-igényt kezdi kiszorítani, de vannak olyan mezőgazdasági területek, ahol egyelőre nem látjuk azt, hogy helyettesíthető lenne az emberi munkaerő. A klasszikus kézimunkaerő-igényes mezőgazdasági területek léteznek ma is, próbáljuk meg arrafelé a pályázati kiírásokat terelni.

Amik a konkrét kérdéseim lennének. AKG. Hol tartunk most az agrár-környezetgazdálkodási pályázat terén? Ugye lejár augusztusban az ötéves szakasz, és rendkívül ellentmondásos hírek olvashatóak egy-egy véletlenszerű nyilatkozatból. Hogy nem nyílik meg szeptember 1-jén, ezt majdnem tényként kezeli a szakmai hozzászólások némelyike. Ha nem nyílik meg, akkor rendben, és meddig nem nyílik meg? És ha igen, akkor milyen feltételekkel? Ez rendkívül érdeklő azokat, akik érintettek. Ugye itt már volt egy nagyon nagy vita, hogy a szántóföldi növénytermesztést be lehet-e hozni az AKG-ba; az előző kormány 2009-ben behozta. Nagy kérdés, hogy mit csinál egy AKG-s szántóföldi növénytermelő. Mi azért már akkor is azt érzékeltük, hogy

leginkább ez az ültetett, telepítéses növényekre lenne igaz, ott van igazi értelme AKG-ról beszélni.

Tehát hol tartunk most ebben a vitában? Hallhattunk itt új típusú feltételrendszer, programrendszerből való választhatóságot, alap AKG-t, esetleg emeltebb szintű AKG-t, melyik gazda mit tud vállalni. Ahogy közeledünk az AKG-s időszak lezáráshoz, egyre több kérdést kapunk mint terepen mászkáló képviselők, hogy akkor mi is lesz a folytatása. Ez azért is izgalmas, mert sokaknak bérleti szerződésük van, és közismert, hogy a bérleti szerződésnek le kell fedni azt az időszakot, amelyre az AKG vállalását tenné majd a gazdálkodó. Tehát itt egy másik problémával is szembesül a gazdálkodó, hogy hány évre merjen most bérleti szerződést kötni, mikor nyílik meg az AKG, hogy befedje a bérleti időszakot - hogy csak egy-két technikai problémát megemlítek egy hétköznapi gazdálkodó problémájából. Aztán a feltételrendszer meg minden más már csak részletezi még ezt a jelen helyzetet, bizonytalan állapotot.

A következő a fiatal gazdák. Május 31-én volt egy lejárata az előző logika alapján kiírt „Fiatal gazda” programnak. Most hol tart ennek egyáltalán - a befogadása megtörtént - az elemzése, bírálata? És ez az egész rendszer is szintén átkerült most a vidékfejlesztési államtitkársághoz? Az MVH végzi ezt? Mi is történik itt tulajdonképpen? A pénzalap mennyi? Pályázat? Tudhatunk-e róla? Mennyi a pályázó? Van-e túligénylés? Történt-e már ilyen szintű befogadása, elemzése a most lejáró „Fiatal gazda” programnak és esetleg az újnak '14 és '20 között? Mert azt láttuk, hogy az EU végre rájött arra, hogy nem szabad az adott tagországokra bízni, hogy vagy bevezetik a „Fiatal gazda” pályázatot, vagy nem, mint ahogy az előző időszakban volt, hanem azt mondta, hogy elkülönített pénzalap, uraim, és kell, tehát „Fiatal gazda” pályázati rendszernek lennie kell.

Milyen paraméterekben, feltételrendszerekben gondolkodik most az államtitkárság a majdani ifjú gazda pályázatoknál? Tehát a jelenleg lejáró, május 31-én benyújtottakkal most mi van? Hol tart ennek a bírálata? Mikorra várhatnak értesítést az érintettek? És az új feltételek alapján mik lesznek a prioritások a „Fiatal gazdák”-nál.

A harmadik pedig a LEADER. Ez egy politikailag is vitatott terület volt, amikor létrejöttek a LEADER-egyesületek, hogy hogyan működnek, átszötte kőkeményen a politika, ma is még bírósági viták is, bírósági ügyek is zajlanak egy-két LEADER-csoport ügyében jogtalan vagy jogosult pénzfelhasználás tekintetében; hogy majd melyik lesz, azt majd a bíróság eldönti. De mégis annak a közel száznak - azt merem mondani -, amelyik talpon maradt és lefedik a térséget, a nagyságrendje is olyan, hogy tényleg egy közösségi értékhez tartozóan alkották meg a LEADER-egyesületet, és nem papíron grüндolták azt össze, hogy csak legyünk mi LEADER-egyesületek, tehát amelyek valóban megértették, hogy mi a feladat. Én merem állítani, hogy a többség ilyen; látom azt, amelyik nem ilyen, de merem állítani, hogy a többség - én ezt a kijelentést meg merem kockáztatni - olyan, hogy az utóbbi 3-4-5 évben hála istennek a valódi feladatoknak megfelelően rendeződtek át munkatársi szinten is, és ezeket a feladatokat hajtották végre. *(Gyórfy Balázs távozik az ülésről.)*

A LEADER-egyesületek és a HACS-ok voltak szerintem azok a vidékfejlesztési alsó pontok, amelyek valóban - ha jól csinálták - a mikro- és kisvállalkozásokat, tényleg az egy-két személyeseket támogatták, ha volt hozzá ambíciójuk, hogy a túl nagy pályázatokat be se fogadták. És ebben talán el

lehetne gondolkodni, hogy ha tényleg a helyi közösségeknek akarunk adni döntési jogosultságot a LEADER-en keresztül, akkor ott esetleg a pályázati érték maximalizálását kellene megtenni, és akkor valóban a helyi mikro-, kisközösségi szintű vállalkozások - ebben voltak önkormányzati lehetőségek is - kapnának pályázati lehetőséget. Tehát hogyan állunk a LEADER-rel? Milyen jövőképet lát most az államtitkárság?

Ezek lettek volna a kérdéseim. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Visszaadom az elnök úrnak az ülésvezetést.

(Az ülés vezetését Font Sándor, a bizottság elnöke veszi át.)

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Miután nem láttam több jelentkezőt, akkor megadom a szót a vendégeinknek.

KIS MIKLÓS ZSOLT államtitkára (Miniszterelnökség): Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm szépen. Részben voltak olyan kérdések, amelyeket úgy érzem, összefoglalóan is el lehet mondanom, elsősorban ami az élelmiszeripari fejlesztéseket, az élelmiszeripari célkitűzéseket érintette, a támogatásokat érintette, az intenzitásokat érintette.

Amúgy már korábban is elhangzott, a vidékfejlesztési forrásokon túl egyéb más forrásokból is kívánjuk finanszírozni az élelmiszeripart, ráadásul úgy, hogy nagyon sok szempontot figyelembe kell vennünk. Egyrészt ugye minden egyes operatív programnak megvannak a maga sajátosságai, jellemzői, ezért itt egy nagyon nehéz összefésülést kellett megtenni az elmúlt hónapokban annak érdekében, hogy a brüsszeli döntéshozók is valóban megértsék, hogy pontosan mit is akarunk, kiket is akarunk finanszírozni, hogyan akarjuk finanszírozni, milyen támogatási formából és egyáltalán milyen területi lefedettséggel.

A finanszírozásnak egyébként lesz nagyon sok új eleme. Mivel részleteiben ennyire nem tudtunk a mai napon erről tárgyalni, úgy gondolom, majd egy következő alkalommal tényleg bele tudunk menni a részleteibe és ennek a megbeszélésébe. De az egy újdonság, hogy a vidékfejlesztésből nemcsak vissza nem térítendő források állnak majd rendelkezésre, hanem visszatérítendő források is; korábban egyes más programoknál ezek a Jeremie jellegű programok voltak. Na, ehhez hasonló lesz azért a mezőgazdaságnak a rendelkezésre álló EMVA-programokban is most már biztosítva.

És csak így messziről tudom mutatni, egy ilyen nagyon szép mátrixon dolgoztunk, amelynek értelmében nagy nehezen el tudtuk magyarázni a brüsszeli döntéshozóknak a partnerségi megállapodás tárgyalásánál, hogy kik a célszereplők, mikrovállalkozások, kisvállalkozások, közepes vállalkozások; azok a szereplők mezőgazdasági termelőnek minősülnek-e, ugye az 50 százalékos árbevétel felettiék annak minősülnek, az az alattiak a nem mezőgazdasági termelők, és ráadásul milyen terméket állítanak elő. Ugyanis nagyon szigorúan nézi a Bizottság és az Európai Unió, hogy ez az előállított termék az egy úgynevezett Annex 1-es vagy nem annexes terméknek minősül.

És meg kellett azt is szabni, hogy a kombinációit, ilyen kialakított mátrixot, milyen programokból kívánjuk finanszírozni. Ezt, úgy tűnik, a brüsszeli döntéshozók nagy nehezen elfogadták. És ilyen szempontból, még azt is kell hogy mondjam, hogy több mint 300 milliárd forint áll majd rendelkezésre élelmiszeriparra. Ebben benne vannak a vidékfejlesztési

források is, amit az élelmiszeriparra szánunk, és azok a források is, amelyek nem a VP-ből, hanem a GINOP-ból és egyéb más programokból kerülnek finanszírozásra.

A támogatási intenzitásokat tekintve pedig Pest megyét illetően a legtöbb esetben - a terveink szerint legalábbis - nem lesz különbség. Az már más kérdés, hogy a döntéshozatal esetében a brüsszeliék ezt milyen szinten véleményezik, de ha különbség is lesz, én úgy gondolom, hogy ez minimális szintű kell hogy legyen, tehát maximum néhány százalékban tudom ezt elképzelni. Egyébként pedig minden egyes intézkedésre Pest megyében egy külön operatív program, a versenyképes közép-magyarországi operatív program áll majd rendelkezésre.

Pócs képviselő úr említette a tanyafejlesztést és azt a fajta célkitűzést, hogy a tanyán élők, a mezőgazdaságból élők, akik az önellátásban gondolkodnak, azoknak is biztosítsunk lehetőségeket. Egy jó hír, hogy amit a 2010-es kormány elkezdett tanyafejlesztési programot, azt most már, én úgy gondolom, olyan szinten tudtuk menedzselni, és olyan szintre ért el, és el tudtuk azt is érni, hogy ezt a vidékfejlesztési forrásokból tudjuk a továbbiakban finanszírozni. Én úgy gondolom, hogy ez egy sikertörténet. És aki, mondjuk, ott volt egy tanyavillamosítási programnak az átadásán vagy egy helyi termelői piacnak az átadásán vagy egy dűlőút karbantartására beszerzésre kerülő gréder átadásán, akkor az pontosan tudja, hogy az ilyen kis léptéknek tűnő helyi fejlesztések mekkora erővel is tudnak bírni. Én is egy olyan településről származom, ahol azért a lakosságnak legalább a fele még a tanyavilágban él, villany nélküli tanyavilágban él, és ahogy egy hétvégi rendezvényen is elmondtam, nem az a célunk, hogy a petróleumlámpa mellett az álláshirdetéseket bogarásszák ezek az emberek, hanem az a célunk, hogy ezek az emberek ott a tanyán a tanyavillamosítás segítségével helyben tudjanak önellátásra vagy akár a piacra is élelmiszert termelni, és azt a helyi piacokon tudják értékesíteni. Tehát egy bizonyos fajta önálló gazdálkodást, önálló életet tudjunk ezzel biztosítani a tanyákon élőknek is, hiszen Magyarországon még nagyon sokan tanyán, és kívánom is, hogy így maradjon. Számomra az egy elkészerítő állapot volt, amikor úgy megyünk végig, mondjuk, Bács-Kiskun vagy Pest megye egyes részein, amikor az összedőlő tanyákat látom, a szívem szorul össze. Úgy látom, hogy ezzel a programmal most már biztosítva lesz az is, hogy a tanyákon élők újra egy életet nyerhessenek, és feltételeket biztosítsunk számukra. Alapvető életminőséget kell biztosítanunk, tehát az, hogy villany nélkül voltak, azért az eléggé áldatlan állapot. Úgyhogy ezen mindenképpen dolgozunk.

Csakúgy, mint azon, hogy az így előállított élelmiszert - és nemcsak a tanyán, hanem a helyi gazdaságokban előállított élelmiszert - a helyi közétkeztetésben is biztosítani lehessen, a helyi közétkeztetésbe is beszállítani lehessen.

Győrffy képviselő úr kérdését, a 2007-13-as források koncentrációjára vonatkozó kérdését illetően. Jelenleg is zajlik egy számolás, illetve egy elemzés, hogy ezek a források milyen szinten történtek koncentráltan, és nagyjából melyik volt az a gazdaság, melyik volt az a szektor, melyik volt az a gazdasági méret, ahol ezek a források koncentráltan megjelentek. Azt tudom például - és ezek száraz statisztikai számok -, hogy például szarvasmarhatartás esetében az állomány több mint ötven százaléka nagyüzemeknél van, de a sertésnél, baromfinál is körülbelül hasonló számokat mondhatunk, amit lehet ugyan kritizálni, de ezek akkor is száraz statisztikai tényadatok. Az biztos,

hogy például az állattartó telepek korszerűsítésénél a forráskoncentráció és a támogatáskoncentráció még ennél erőteljesebben a nagyüzemeknél jelentkezett, tehát nyilván nekik voltak azok a telephelyeik, amelyeket sürgősen meg kellett finanszírozni és fejleszteni.

Továbbra is az állattartó telepek korszerűsítése kiemelt cél kell hogy legyen, ez is szerepel a vidékfejlesztési programban. De meg kívánjuk azt jegyezni, hogy a továbbiakban a kis- és közepes gazdaságok számára is biztosítani kívánjuk ezeket a forrásokat. Úgy ráadásul, hogy az egyéb ehhez kapcsolódó, mondjuk, az építőiparban és az egyéb építőipari jellegű jogszabályokon, törvényeken, amelyeket nagyon sok esetben korlátozó tényezőként kezeltünk, ezeken változtatni kell, akár a helyi rendeleteken, akár pedig az építőiparban megjelenő jogszabályokon.

Ami pedig a degresszivitásra utaló kérdés. A kormány még nem döntött arról, hogy milyen mértékű lesz ez a degresszivitás, és hogy mekkora összeget jelent egészen pontosan, az viszont tény, hogy meg kell majd jelölnie azokat a forrásokat, azokat a lehetőségeket, célokat, amelyekre a vidékfejlesztési pillérből - amennyiben degresszivitás mellett dönt - azokat mire használja föl. Nekem meggyőződésem, hogy pontosan azokat az ágazatokat kell a továbbiakban is előtérbe helyezni, amiről egész délután beszéltünk, munkaerő-igényes ágazatok, ahol a munkahelyek megőrzése és a munkahelyek teremtése a cél. Tehát a kormánynak nem szándéka az, hogy kockáztassa a munkahelyeket a degresszivitás által. Éppen ezért, amennyiben úgy is dönt, hogy bármiféle degresszivitás megtörténik, biztos vagyok benne, hogy a vidékfejlesztésben azok lesznek a helyek, amelyek ezt elősegítik. Ilyen például egy állattartó támogatás, ilyen például az agrár-környezetgazdálkodási programban olyan területek, amelyeket az állattartó telepek tudnak igénybe venni, de ilyenek lehetnek a zöldség-gyümölcs termesztők is.

Az elnök úr kérdését a megújuló energiával kapcsolatosan fogalmazta meg. Valóban, ez egy komoly szakmai vita szokott lenni, hogy most mit tekintünk igazából megújuló energiának, és mi az, ami a legfontosabb cél, mi az, amit valóban érdemes ezeknél az energiabefektetéseknél figyelembe venni. Jómagam is úgy gondolom, hogy a szalmát vagy az állattartó telepen kell felhasználni, vagy adott esetben a talajba visszajuttatni, hiszen azt azért tudjuk, hogy a tápanyag-utánpótlás az elmúlt években, évtizedekben sok esetben komoly hiányosságokkal küzdött. Nekünk az a célunk, hogy az unokáinknak is megőrizzük ezt a Földet, amit tőlük kaptunk igazából kezelésbe. És igazából melléktermékekből, hulladékokból is nagyon kiváló programokat lehet majd a következő időszakokban megteremteni.

Ami az AKG-ügyet illeti. A helyzet az, hogy 2014. augusztus 31-én, ahogy tudjuk, lejárnak ezek a programok, és tekintettel arra, hogy a közös agrárpolitika költségvetésének a tárgyalása gyakorlatilag egy évet tolódott - ilyen szempontból érintett Magyarország is -, és mind a közvetlen támogatások végrehajtási rendelete, mind a vidékfejlesztési alapok végrehajtási rendelete nagyon nagymértékű csúszásban van, nem elsősorban miattunk, hanem az európai uniós költségvetés elfogadása és a vitája miatt. Tehát azt biztonsággal állíthatom, hogy 2014. szeptember 1-jétől nem tud program indulni, hiszen nem tudunk mi alapján elindulni. Ráadásul a következő tervezési időszakban lesz AKG, ez egyértelmű, de ezt össze kell hangolni. Most már az alaptámogatásokon túl van egy újfajta eleme is a közvetlen kifizetéseknek, ez a greening. Ami eddig például az AKG-ban

megjelent, az most már a greeningben alapkövetelmény, ugye a zöldítésre gondolunk. Ráadásul úgy kiírni agrár-környezetgazdálkodási programot a vidékfejlesztésen belül, hogy az nincs összhangban a greeninggel és annak a végrehajtási rendeletével, úgy nem lehet. És mivel ez a végrehajtási rendelet a mai napig még nem jelent meg, ezért a vidékfejlesztés is ennek a korlátjába ütközik. Ettől függetlenül természetesen a tervezés megtörtént, és az operatív programba ezt betettük, ugyanakkor még az eljárási rend és a végrehajtás még hátravan.

Éppen ezért az már most látszódik, hogy emiatt legalább egyéves lyuk fog keletkezni, ami azt jelenti, hogy egy új AKG lesz, ami egy menürendszer lesz, tehát minden egyes pályázó el tudja dönteni, hogy mi az a konkrét elképzelése, mi az a konkrét előirányzata, amit ő teljesíteni tud. Ugyanis nem szeretnék abba a helyzetbe kerülni, amibe korábban beleestünk, hogy gyakorlatilag mindenki mindent bevállalt, olyan szempontokat is, amelyeket az adott területén esetleg nem is lehetett volna megvalósítani, majd adott ellenőrzés után azzal szembesült, hogy jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül, és vissza kell fizetnie. Tehát ilyen hibába nem szeretnék esni. És azt szeretnék, hogy minden egyes gazdálkodóra szinte személyre szabott környezetgazdálkodási program kerüljön kialakításra, és ő maga választhassa ki, hogy mi az, amit teljesíteni tud és mi az, amire pluszforrásokat igénybe tud venni.

Mire ez a programozás megtörténik - erre sajnos most van időnk, hiszen csúszásban van az egész végrehajtási rendelet -, úgy gondolom, hogy nyugodt lelkiismerettel azt tudom mondani, hogy a program 2016. január 1-jétől tud megindulni, az új AKG. Azonban azt vizsgáljuk, hogy a következő átmeneti időszakra milyen lehetőségek vannak. Erre mi most készítünk a kormányzat részére egy előterjesztést, amelynek értelmében - és erre lehetőség van egyébként, elméleti lehetőség, hogy olyan nemzeti átmeneti programot dolgozzon ki a tagállam, amely például egy ilyen egyéves átmeneti megoldást biztosíthat.

Az a helyzet, hogy sok esetben ezt egy ötéves kötelezettséghez köti az Európai Unió, tehát ha egy mostani AKG-hoz nagyon hasonló programot dolgoznánk ki vagy a következő AKG-hoz hasonló programot dolgoznánk ki az átmeneti időszakra, ezt Brüsszel csak ötéves fenntartással fogadná el, és mivel még nem tudjuk, hogy a greeninges végrehajtási rendelet milyen lesz, ezért nem tudunk ilyen ötéves tervet kidolgozni. Ezért azon dolgozom, hogy egy egyéves átmeneti, nem AKG, de ahhoz nagyon hasonló programot dolgozzunk ki, egy ilyen zöldpont-rendszeren dolgozik a kormányzat, és erre kaptunk már javaslatokat is, hogy hogyan lehetne ezt kivitelezni. Az viszont tény, hogy ennek a finanszírozását csak a nemzeti költségvetésből lehetne biztosítani, és ugye itt megint azzal a korláttal szembesülünk, hogy ez bizony a de minimis kereteket feszegeti. Tehát bármiféle átmeneti jellegű agrár-környezetgazdálkodási programban is gondolkodunk, az biztos, hogy a de minimis keretthére kell majd hogy megvalósuljon.

Az utolsó kérdés a „Fiatal gazdá”-val kapcsolatosan volt. A döntéshozatal, illetve maga a pontozás a továbbiakban is egyébként, mint ahogy eddig is zajlott, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megyei kirendeltségein zajlik mint elsőfokú hatóság, tehát ott zajlik a pontozási bírálat. Ugye objektív szempontok figyelembevételével mindenki ismeri a pályázatból, hogy milyen pontozási szempontrendszer van. Ez a pontozás jelenleg is zajlik, információim szerint ez már a végéhez közeledik, és azt

gondolom, hogy heteken belül egyébként, miután az irányító hatóságnál végre aláírási jogosultsága is lesz - itt az MVH-törvénymódosítást meg kellett tennünk, azonban ez még nem lépett hatályba, és ez miatt még néhány napig az aláírási személy mint irányító hatóság kijelölése nem tudott megtörténni. Ezek a döntések szerintem heteken belül meglesznek, hogy hol vannak a források, hol van a ponthatár ezeknek a fiatal gazdálkodóknak, ezért a határozatokat ki tudjuk küldeni. Úgy gondolom, ez heteken belül meg fog történni.

A következő időszakban valamilyen szempontból egy kicsit másabb lesz a „Fiatal gazda” támogatás, ugyanis lehetőséget biztosított az Európai Unió tematikus alprogramok kidolgozására is. Magyarország két tematikus, speciális alprogram kidolgozása mellett döntött: az egyik a rövid ellátási lánc, ami főleg a helyi termelőknek, a helyi kistermelőknek fog majd megjelenést biztosítani; a másik pedig a „Fiatal gazda” tematikus alprogram, és a „Fiatal gazda” tematikus alprogram ilyen szempontból össze lesz egy kicsit fűzve a „Fiatal gazda” támogatással.

Elsősorban azt szeretnénk, hogy azok a fiatal gazdák, akik pályáztak - az elmúlt években nagyon sok rossz példát láttunk, hiszen bevállaltak olyan feltételeket is, amelyekről nekik fogalmuk sem volt egyébként, de a pályázatíró annak érdekében, hogy minél több pontot elérjen, és ez megtörténjen, mindent megtett, és mindent a pályázóra terhelte. Tehát a pályázatírásig és a díj kifizetéséig ezt ő nagyon jól koordinálta, csak amikor már azzal szembesült a pályázó, hogy valami oknál fogva ő nem teljesített, és az egész támogatási összeget vissza kell fizetnie, akkor már hiába fordult a pályázatíróhoz, a pályázatmenedzsmentről ő nem gondoskodott, tehát elengedték a fiatal gazdálkodóknak ilyen szempontból a kezét.

Pontosan ezért a „Fiatal gazda” tematikus alprogramban az egyik ilyen fontos célkitűzésünk, hogy egy folyamatos, ilyen mentoráláshoz hasonló rendszer legyen, folyamatosan gondozzák majd az ő pályázatát, és felhívják a figyelmét azokra a vállalatokra, amelyeket ő magától vállalt, de ugyanakkor a következő, hátralévő ötéves időszakában neki ezt teljesítenie is kell. Mindannyian tudjuk, hogy nagyon komoly monitoringozási rendszer van az Európai Unióban a források felhasználásának és ellenőrzésének érdekében, és hogy ezeken a fiatal gazdák zökkenőmentesen átmenjenek, nagyon fontos az, hogy az ő gazdálkodásukban, minden egyesben legyen egy ilyenfajta menedzsment vagy ha úgy tetszik, egy ilyen tanácsadási jelleg is. Tehát ez újfajta rendszer lesz, de alapjaiban véve óriási nagy változásokon a „Fiatal gazda” nem fog keresztülmenni. Ez viszont egy plusz.

LEADER-ügyekben valóban azt kell hogy mondjam, hogy a jól működő - és hangsúlyozom, a jól működő - HACs-ok sikeresen tudták azokat a célkitűzéseket teljesíteni, hogy a helyi kis- és közepes vállalkozásoknak, akik egyébként a leghátrányosabb helyzetben voltak ilyen szempontból, olyan forrásokat biztosíthattak, amelyekkel vállalkozásokat tudtak indítani, fejleszteni tudták a kisgazdaságaikat, vagy adott esetben egy település számára olyan pluszforrásokat biztosítottak, amelyeket más forrásból esetleg nem lehetett volna.

Az viszont tény, hogy a kormány döntése értelmében az 5 százalékos LEADER-HACs-ok finanszírozásával országos lefedettségű HACs-ot működtetni, úgy gondolom, több mint felelőtlenség, ezért biztos vagyok benne, hogy a következő időszakban gyorsan felül kell vizsgálni ezeknek a LEADER-HACs-oknak a működését, és valóban úgy kell ezeket a forrásokat a

lehető leghatékonyabban felhasználni, hogy elsősorban a leghátrányosabb helyzetű településeken, területeken lévő HACS-ok tudják ezeket a forrásokat felhasználni.

Azonban az is biztos, hogy ami forrás egyébként rendelkezésre állt itt is, vidékfejlesztésben kiemelten lesznek ilyen források a tanyaprogram keretein belül, dűlőutak karbantartása, helyi programok finanszírozása, tehát lesz erre a továbbiakban is fejlesztési forrás, legfeljebb, mondjuk, nem minden a HACS-on keresztül, hanem a helyi egyéb vállalkozásokon vagy önkormányzatokon keresztül.

Amennyiben nincsen több kérdés, akkor én még egyszer nagyon szépen köszönöm a lehetőséget, hogy a bizottság előtt be tudtuk mutatni azokat az alapvető célkitűzéseket, amelyeket a Miniszterelnökség magára vállalt, és amennyiben a vidékfejlesztési programozást illetően már komoly és előrehaladott állapotban vagyunk, akkor merem biztosítani azt a bizottság részére, hogy erről be tudunk számolni, és tájékoztatást adunk, hogy hogyan is állunk a továbbiakban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen én is. Meg szeretném köszönni a miniszter úrnak is és a jelen lévő két államtitkárnak is, hogy rendelkezésünkre álltak, és ezt a kötetlen - mondhatom így - beszélgetést, tájékozódást és tájékoztatást le tudtuk bonyolítani. Valószínű, hogy igényt tartunk majd a későbbiekben is egy-egy érdekesebb fordulópontonál, hogy na, akkor hallgassuk már meg az államtitkár urat, hogy hogyan is fog ez kinézni, amikor netán olyan súlyponti kérdéshez érkezünk, mint mondjuk, az AKG bevezetése az új rendszer szerint, ami szélesebb köröket is érinthet. Még egyszer meg szeretném köszönni ezt a lehetőséget.

Úgy látom, a bizottság tagjainak nincs további kérdése, a napirendi pontot lezárom.

Elnöki zárszó

És az ülést is berekesztem, mivel az egyéb napirendi pontokat az előzőekben már megtárgyaltuk. Köszönöm szépen. Viszontlátásra! Jó pihenést mindenkinek!

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 57 perc)

Horváth István
a bizottság alelnöke

Font Sándor
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők:

Nánásiné Czapári Judit, Szűcs Dóra,
Horváth Éva Szilvia és Podmaniczki Ildikó